

STATINIO
PAVADINIMAS: **Naudingas vėjas VE10_M59**

STATINIO PROJEKTO
PAVADINIMAS: **Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio
statinio, vėjo elektrinės VE10_M59, Marijampolės sav., Sasnavos sen.,
Tautkaičių k., statybos projektas**

STATINIO ADRESAS: **Marijampolės sav., Sasnavos sen., Tautkaičių k.**

STATINIO KATEGORIJA: **Ypatingasis statinys**

STATYBOS RŪŠIS: **Naujo statinio statyba**

UŽSAKOVAS: **UAB „Naudingas vėjas“**

STATYTOJAS: **UAB „Naudingas vėjas“**

STATINIO PROJEKTO
ETAPAS: **Projektiniai pasiūlymai**

STATINIO PROJEKTO
Nr.: **2024-72-04-VE10_M59-XX-PP**

STATINIO PROJEKTO
DALIS: **Bendrosios dalies pagrindiniai sprendiniai**

BYLOS ŽYMUO: **BD**

BYLOS LAIDA: **0**

BYLOS IŠLEIDIMO DATA: 2025-11

*Direktorius**Paulius Žymančius**Projekto vadovas
(atestato Nr. 37461)**Domantas Aleknavičius*

BYLOS TURINYS

BYLOS TURINYS	1
PROJEKTINIŲ PASIŪLYMŲ SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS	2
PROJEKTINIŲ PASIŪLYMŲ DALIES BYLOS TEKSTINIŲ DOKUMENTŲ SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS	3
PROJEKTINIŲ PASIŪLYMŲ DALIES BYLOS BRĖŽINIŲ SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS	3
PROJEKTINIŲ PASIŪLYMŲ DALIES BYLOS PRIDEDAMŲ DOKUMENTŲ ŽINIARAŠTIS	3
PROJEKTO DERINIMŲ LAPAS	5
BENDRIEJI STATINIO RODIKLIAI	6
BENDRASIS AIŠKINAMASIS RAŠTAS	7
BRĖŽINIAI	36

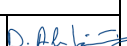
0	2025-11	Statybos leidimui, konkursui			
LAIDA	IŠLEIDIMO DATA	LAIDOS STATUSAS. KEITIMO PRIEŽASTIS (JEI TAIKOMA)			
KVAL. PATV. DOK. NR.				STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS	
				Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE10_M59, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Tautkaičių k., statybos projektas	
37461	PV	Domantas Aleknavičius		STATINIO NR. IR PAVADINIMAS	
				2024-72-04-VE10_M59-XX-PP	
				Naudingas vėjas VE10_M59	
				DOKUMENTO PAVADINIMAS	
				Bylos turinys	
				LAIDA	
				0	
lt	STATYTOJAS IR (ARBA) UŽSAKOVAS			DOKUMENTO ŽYMUO	
	UAB „Naudingas vėjas“			2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_T	
				LAPAS	LAPŲ
				1	1

PROJEKTINIŲ PASIŪLYMŲ SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS

Eil. Nr.	Bylos žymuo	Laida	Pavadinimas	Pastabos
1.	2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD	0	Bendrosios dalies pagrindiniai sprendiniai	
2.	2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-E	0	Elektrotechnikos dalies pagrindiniai sprendiniai	

PROJEKTAS ATITINKA GALIOJANČIAS NORMAS IR TAISYKLES BEI PROJEKTAVIMO UŽDUOTĮ
 PROJEKTO VADOVAS *Domantas Aleknavičius*
 ATESTATO Nr. 37461

Dokumento ir jame pateiktos informacijos dauginimas ir platinimas trečiosioms šalims draudžiamas

0	2025-11	Statybos leidimui, konkursui			
LAIDA	IŠLEIDIMO DATA	LAIDOS STATUSAS. KEITIMO PRIEŽASTIS (JEI TAIKOMA)			
KVAL. PATV. DOK. NR.				STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS	
				Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE10_M59, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Tautkaičių k., statybos projektas	
37461	PV	Domantas Aleknavičius		STATINIO NR. IR PAVADINIMAS	
				2024-72-04-VE10_M59-XX-PP Naudingas vėjas VE10_M59	
				DOKUMENTO PAVADINIMAS	
				Projekto sudėties žiniaraštis	
				LAIDA	0
lt	STATYTOJAS IR (ARBA) UŽSAKOVAS UAB „Naudingas vėjas“			DOKUMENTO ŽYMUO	
				LAPAS	LAPŲ
				2024-72-04-VE10_M59-XX-PP_PSŽ	1 1

PROJEKINIŲ PASIŪLYMŲ DALIES BYLOS TEKSTINIŲ DOKUMENTŲ SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS

Eil. Nr.	Bylos žymuo	Lapų sk.	Laida	Pavadinimas	Pastabos
1.	2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_PSŽ	1	0	Projekto sudėties žiniaraštis	
2.	2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BSŽ	2	0	Projekto dalies bylos dokumentų sudėties žiniaraštis	
3.	2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_PDL	1	0	Projekto derinimų lapas	
4.	2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BSR	1	0	Bendrieji statinio rodikliai	
5.	2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	29	0	Bendrasis aiškinamasis raštas	

PROJEKINIŲ PASIŪLYMŲ DALIES BYLOS BRĖŽINIŲ SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS

Eil. Nr.	Brėžinio žymuo	Lapų sk.	Laida	Brėžinio pavadinimas	Pastabos
1.	2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_B-01	1	0	Sklypo teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, planas	
2.	2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_B-02	1	0	Vėjo elektrinės vaizdas	
3.	Brėžinio B-02 priedas Nr. 1	1	0	UAB "Naudingas vėjas" vėjo elektrinių grupės išdėstymo planas	

PROJEKINIŲ PASIŪLYMŲ DALIES BYLOS PRIDEDAMŲ DOKUMENTŲ ŽINIARAŠTIS

Eil. Nr.	Dokumento žymuo	Lapų sk.	Dokumento pavadinimas	Pastabos
1.		1	Techninė užduotis	
2.		3	Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašas ir nuomos sutartis	
3.		1	Žemės sklypo planas	

0	2025-11	Statybos leidimui, konkursui			
LAIDA	IŠLEIDIMO DATA	LAIDOS STATUSAS. KEITIMO PRIEŽASTIS (JEI TAIKOMA)			
KVAL. PATV. DOK. NR.				STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS	
				Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE10_M59, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Tautkaičių k., statybos projektas	
37461	PV	Domantas Aleknavičius		STATINIO NR. IR PAVADINIMAS	
				2024-72-04-VE10_M59-XX-PP Naudingas vėjas VE10_M59	
				DOKUMENTO PAVADINIMAS	
				Projekto dalies bylos dokumentų sudėties žiniaraštis	
				LAIDA	0
lt	STATYTOJAS IR (ARBA) UŽSAKOVAS			DOKUMENTO ŽYMUO	
	UAB „Naudingas vėjas“			2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BSŽ	
				LAPAS	LAPŲ
				1	2

4.		4	Specialieji reikalavimai	
5.		2	Specialiųjų reikalavimų priedai (RC išrašas)	
6.		1	Topografinė nuotrauka	
7.		16	Aplinkos apsaugos agentūros sprendimas	

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BSŽ	2	2	0

PROJEKTO DERINIMŲ LAPAS

Eil. Nr.	Vardas pavardė	Parašas	Data
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

0	2025-11	Statybos leidimui, konkursui			
LAIDA	IŠLEIDIMO DATA	LAIDOS STATUSAS. KEITIMO PRIEŽASTIS (JEI TAIKOMA)			
KVAL. PATV. DOK. NR.				STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS	
				Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE10_M59, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Tautkaičių k., statybos projektas	
37461	PV	Domantas Aleknavičius		STATINIO NR. IR PAVADINIMAS	
				2024-72-04-VE10_M59-XX-PP	
				Naudingas vėjas VE10_M59	
				DOKUMENTO PAVADINIMAS	
				Projekto derinimų lapas	
				LAIDA	0
lt	STATYTOJAS IR (ARBA) UŽSAKOVAS			DOKUMENTO ŽYMUO	
	UAB „Naudingas vėjas“			2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_PDL	
				LAPAS	LAPŲ
				1	1

BENDRIEJI STATINIO RODIKLIAI

Eil. Nr.	Pavadinimas	Mato vienetas	Kiekis	Pastabos
	I. SKLYPAS			
1.1.	sklypo plotas	m ²	77 225	
1.2.	sklypo užstatymo plotas ¹⁾	m ²	0,00	
1.3.	sklypo užstatymo intensyvumas ²⁾	%	0,00	
1.4.	sklypo užstatymo tankis ³⁾	%	0,00	
1.5.	apželdintas sklypo plotas	%	87	
	VI. KITI INŽINERINIAI STATINIAI			
1.	Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos:			
1.1.	Vėjo elektrinė:			
1.1.1.	bokšto aukštis	m	Iki 166	
1.1.2.	sparnuotės skersmuo	m	Iki 175	
1.1.3.	įrengtoji galia ⁴⁾	kW	7 200	
1.1.4.	leistina generuoti galia ⁵⁾	MW	210	

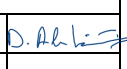
1) Pagal *Teritorijų planavimo įstatymą* ir *Nekilnojamojų daiktų kadastro duomenų nustatymo taisyklės*, sklypo užstatytas plotas – visų sklype esančių pastatų ir stogų turinčių inžinerinių statinių antžeminės dalies išorinių sienų horizontalios projekcijos plotų suma.

2) Pagal *Teritorijų planavimo įstatymą*, sklypo užstatymo intensyvumas – visų pastatų antžeminės dalies patalpų, įskaitant cokolinių aukštų ir naudojamų pastogių patalpas, bendrojo ploto sumos santykis su žemės sklypo plotu.

3) Pagal *Teritorijų planavimo įstatymą*, sklypo užstatymo tankis – pastatų ir turinčių stogą inžinerinių statinių antžemine dalimi užstatomo ploto, nustatomo pagal išorinių sienų ar kitų atitvarų projekciją į žemės paviršių, santykis su žemės sklypo plotu.

4) Pagal *Elektros energetikos įstatymą*, įrengtoji galia – elektros energijos gamybos įrenginio (generatoriaus, generuojančio šaltinio) ar energijos kaupimo įrenginio aktyvioji vardinė galia (iki keitiklio, kai jis yra įrengtas). Vėjo elektrinių įrengtoji galia kuri lygi 7 200 kW.

5) Pagal *Elektros energetikos įstatymą*, leistina generuoti galia – didžiausia aktyvioji galia, kuri gali būti patiekama iš tinklų naudotojų elektros įrenginių į perdavimo sistemos operatoriaus ar skirstomųjų tinklų operatoriaus elektros tinklus prijungimo taške ir nurodyta perdavimo sistemos operatoriaus ar skirstomųjų tinklų operatoriaus ir tinklų naudotojo sudarytoje elektros įrenginių prijungimo sutartyje, nuosavybės ribų akte ir (ar) kituose su tinklų naudotojo elektros įrenginiais susijusiuose dokumentuose.

0	2025-11	Statybos leidimui, konkursui			
LAIDA	IŠLEIDIMO DATA	LAIDOS STATUSAS. KEITIMO PRIEŽASTIS (JEI TAIKOMA)			
KVAL. PATV. DOK. NR.				STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS	
				Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE10_M59, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Tautkaičių k., statybos projektas	
37461	PV	Domantas Aleknavičius		STATINIO NR. IR PAVADINIMAS	
				2024-72-04-VE10_M59-XX-PP	
				Naudingas vėjas VE10_M59	
				DOKUMENTO PAVADINIMAS	LAIDA
				Bendrieji statinio rodikliai	0
lt	STATYTOJAS IR (ARBA) UŽSAKOVAS			DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS LAPŲ
	UAB „Naudingas vėjas“			2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BSR	1 1

BENDRASIS AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. DUOMENYS APIE PROJEKTUOJAMĄ STATINĮ

1.1. Projektuojamų statinių sąrašas

Šiuo projektu projektuojamas statinys – Naudingas vėjas VE10_M59.

UAB „Naudingas vėjas“ planuoja statyti keturiasdešimt vieną vėjo elektrinę. Kiekvienai vėjo elektrinei yra rengiamas atskiras projektas. Elektrinės parko leistina generuoti galia yra 210 MW.

1 lentelė. Projektuojamos vėjo elektrinės duomenys

Eil. Nr.	Vėjo elektrinės žymuo	Koordinatės	Sklypo unikalus numeris	Adresas
1.	VE01	X=6055327.00 Y=465507.00	5168-0005-0216	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Topeliškių k.
2.	VE02	X=6055312.00 Y=466731.00	5178-0002-0001	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Barštinės k.
3.	VE03	X=6055311.00 Y=468346.00	5178-0002-0275	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Pagelumbišio k.
4.	VE04	X=6055156.00 Y=468993.00	5178-0002-0276	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Pagelumbišio k.
5.	VE05	X=6055088.00 Y=464707.00	4400-0184-3798	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Pasienių k.
6.	VE06	X=6054865.00 Y=465974.00	5168-0005-0027	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Topeliškių k.
7.	VE07	X=6054783.00 Y=464220.00	5168-0005-0056	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Pasienių k.
8.	VE08	X=6054748.00 Y=468419.00	5178-0002-0275	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Pagelumbišio k.
9.	VE09	X=6053834.00 Y=466359.00	5168-0005-0201	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Pagelumbišio k.
10.	VE10	X=6053118.00 Y=465691.00	4400-5052-5389	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Paraišupio k.
11.	VE11	X=6052290.00 Y=465339.00	4400-0390-2814	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Tautkaičių k.
12.	VE12	X=6052158.00 Y=465885.00	4400-4366-4620	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Raišupio k.
13.	VE13	X=6052012.00	5178-0003-0104	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Raišupio k.

0	2025-11	Statybos leidimui, konkursui			
LAIDA	IŠLEIDIMO DATA	LAIDOS STATUSAS. KEITIMO PRIEŽASTIS (JEI TAIKOMA)			
KVAL. PATV. DOK. NR.				STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS	
				Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE10_M59, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Tautkaičių k., statybos projektas	
37461	PV	Domantas Aleknavičius		STATINIO NR. IR PAVADINIMAS	
				2024-72-04-VE10_M59-XX-PP	
				Naudingas vėjas VE10_M59	
				DOKUMENTO PAVADINIMAS	
				Bendrasis aiškinamasis raštas	
				LAIDA	
				0	
lt	STATYTOJAS IR (ARBA) UŽSAKOVAS			DOKUMENTO ŽYMUO	
	UAB „Naudingas vėjas“			2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	
				LAPAS	LAPŲ
				1	29

		Y=466491.00		
14.	VE14	X=6052008.00 Y=464672.00	5114-0006-0019	Marijampolės sav., Patašinės sen., Geležinių k.
15.	VE15	X=6051471.00 Y=465815.00	5178-0003-0024	Marijampolės sav., Patašinės sen., Grabavos k.
16.	VE16	X=6051450.00 Y=466790.00	4400-4144-4024	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Raišupio k.
17.	VE17	X=6051431.00 Y=464601.00	5114-0006-0025	Marijampolės sav., Patašinės sen., Geležinių k.
18.	VE18	X=6051269.00 Y=463999.00	5114-0006-0025	Marijampolės sav., Patašinės sen., Geležinių k.
19.	VE19	X=6051213.00 Y=465207.00	4400-1495-3790	Marijampolės sav., Patašinės sen., Zuikiškių k.
20.	VE20	X=6050948.00 Y=466232.00	5134-0001-0034	Marijampolės sav., Patašinės sen., Grabavos k.
21.	VE21	X=6050590.00 Y=465824.00	5114-0003-0024	Marijampolės sav., Patašinės sen., Kižių k.
22.	VE22	X=6050399.00 Y=467011.00	4400-0619-1959	Marijampolės sav., Patašinės sen., Grabavos k.
23.	VE23	X=6050273.00 Y=467635.00	5134-0001-0060	Marijampolės sav., Patašinės sen., Dambuvkos k.
24.	VE24	X=6050047.00 Y=465651.00	5114-0003-0089	Marijampolės sav., Patašinės sen., Kižių k.
25.	VE25	X=6049890.00 Y=468022.00	5134-0001-0129	Marijampolės sav., Patašinės sen., Dambuvkos k.
26.	VE26	X=6049541.00 Y=465324.00	5114-0003-0019	Marijampolės sav., Patašinės sen., Kižių k.
27.	VE27	X=6049407.00 Y=467533.00	5134-0001-0073	Marijampolės sav., Patašinės sen., Dambuvkos k.
28.	VE28	X=6049188.00 Y=468602.00	5134-0001-0108	Marijampolės sav., Patašinės sen., Dambuvkos k.
29.	VE29	X=6049065.00 Y=469868.00	4400-0092-2301	Marijampolės sav., Patašinės sen., Igliskėlių k.
30.	VE30	X=6048657.00 Y=469204.00	5134-0002-0146	Marijampolės sav., Patašinės sen., Bajarskų k.
31.	VE31	X=6048571.00 Y=465900.00	5114-0003-0101	Marijampolės sav., Patašinės sen., Gudinės k.
32.	VE32	X=6048472.00 Y=468768.00	5134-0002-0028	Marijampolės sav., Patašinės sen., Bajarskų k.
33.	VE33	X=6048400.00 Y=466456.00	4400-6371-4641	Marijampolės sav., Patašinės sen., Gudinės k.
34.	VE34	X=6047933.00 Y=468710.00	5134-0002-0012	Marijampolės sav., Patašinės sen., Patilčių k.
35.	VE35	X=6047868.00 Y=467884.00	5134-0002-0038	Marijampolės sav., Patašinės sen., Gudinės k.
36.	VE36	X=6047864.00 Y=466847.00	4400-6103-0433	Marijampolės sav., Patašinės sen., Gudinės k.
37.	VE37	X=6047485.00 Y=467241.00	4400-1584-2285	Marijampolės sav., Patašinės sen., Gudinės k.
38.	VE38	X=6047152.00 Y=463650.00	5114-0004-0065	Marijampolės sav., Patašinės sen., Kirmėlinės k.

DOKUMENTO ŽYMUO

2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR

LAPAS

2

LAPŲ

29

LAIDA

0

39.	VE39	X=6047006.00 Y=462695.00	5114-0004-0110	Marijampolės sav., Patašinės sen., Trakiškių k.
40.	VE40	X=6046744.00 Y=463304.00	4400-4884-0466	Marijampolės sav., Patašinės sen., Kuktų k.
41.	VE41	X=6046229.00 Y=464142.00	5114-0004-0043	Marijampolės sav., Patašinės sen., Kuktų k.

Pastaba: pagal *Kliūčių ženklavimo tvarkos aprašą*, ši vėjo elektrinių grupė vertinama kaip išsidriekęs objektas.

- Projekto pavadinimas: „Inžinerinių tinklų, Marijampolės sav., Patašinės ir Sasnavos seniūnijose, įrengimo projektas“, projekto Nr. 2024-72-01-KL-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“;

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE01_M15, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Topeliškių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE01_M15-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE02_I16, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Barštinės k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE02_I16-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE03_M23, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Pagelumbišio k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE03_M23-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE04_M79, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Pagelumbišio k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE04_M79-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE05_M48, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Pasienių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE05_M48-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE06_M20, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Topeliškių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE06_M20-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE07_M66, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Pasienių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE07_M66-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE08_M21, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Pagelumbišio k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE08_M21-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE09_M5, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Paraišupio k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE09_M5-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE11_M8, Marijampolės sav., Patašinės sen., Zuikiškių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE11_M8-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE12_I4, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Raišupio k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE12_I4-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE13_M1, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Raišupio k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE13_M1-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE14_M3, Marijampolės sav., Patašinės sen., Geležinių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE14_M3-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE15_M10, Marijampolės sav., Patašinės sen., Grabavos k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE15_M10-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE16_M7, Marijampolės sav., Sasnavos sen., Raišupio k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE16_M7-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	3	29	0

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE17_M12, Marijampolės sav., Patašinės sen., Geležinių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE17_M12-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE18_M11, Marijampolės sav., Patašinės sen., Geležinių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE18_M11-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE19_M9, Marijampolės sav., Patašinės sen., Zuikiškių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE19_M9-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE20_M6, Marijampolės sav., Patašinės sen., Grabavos k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE20_M6-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE21_M27, Marijampolės sav., Patašinės sen., Kižių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE21_M27-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE22_M70, Marijampolės sav., Patašinės sen., Grabavos k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE22_M70-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE23_M30, Marijampolės sav., Patašinės sen., Dambuvkos k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE23_M30-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE24_M25, Marijampolės sav., Patašinės sen., Kižių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE24_M25-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE25_M30.2, Marijampolės sav., Patašinės sen., Dambuvkos k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE25_M30.2-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE26_M26, Marijampolės sav., Patašinės sen., Kižių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE26_M26-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE27_M31, Marijampolės sav., Patašinės sen., Dambuvkos k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE27_M31-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE28_I36.1, Marijampolės sav., Patašinės sen., Dambuvkos k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE28_I36.1-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE29_M64, Marijampolės sav., Patašinės sen., Igliskėlių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE29_M64-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE30_M36.2, Marijampolės sav., Patašinės sen., Bajarskų k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE30_M36.2-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE31_M34, Marijampolės sav., Patašinės sen., Gudinės k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE31_M34-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE32_M44, Marijampolės sav., Patašinės sen., Bajarskų k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE32_M44-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE33_I35-2, Marijampolės sav., Patašinės sen., Gudinės k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE33_I35-2-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE34_M55, Marijampolės sav., Patašinės sen., Patilčių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE34_M55-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE35_M42, Marijampolės sav., Patašinės sen., Gudinės k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE35_M42-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	4	29	0

- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE36_I35, Marijampolės sav., Patašinės sen., Gudinės k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE36_I35-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE37_M38, Marijampolės sav., Patašinės sen., Gudinės k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE37_M38-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE38_M2, Marijampolės sav., Patašinės sen., Kirmėlinės k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE38_M2-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE39_M52, Marijampolės sav., Patašinės sen., Trakiškių k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE39_M52-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE40_M51, Marijampolės sav., Patašinės sen., Kuktų k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE40_M51-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.
- Projekto pavadinimas: „Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos paskirties inžinerinio statinio, vėjo elektrinės VE41_M54, Marijampolės sav., Patašinės sen., Kuktų k., statybos projektas“, projekto Nr. 2024-72-04-VE41_M54-XX-PP. Projektuotojas: UAB „Elektros tinklų projektai“.

1.2. Statybos vieta (adresas)

Projektuojamo statinio adresas: Marijampolės sav., Sasnavos sen., Tautkaičių k.

1.3. Statybos rūšis

Projektuojamo statinio statybos rūšis – naujo statinio statyba (pagal *Statybos įstatymo* 2 str. 26 dalį, pagal *STR 1.01.08:2002 „Statinio statybos rūšys“* 8 p.).

1.4. Statinio paskirtis

Pagal statinio pobūdį projektuojamas statinys priskiriamas prie inžinerinių statinių (pagal *Statybos įstatymo* 2 str. 16 dalį ir pagal *STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“* 5 p.).

Pagal inžinerinių statinių klasifikavimą projektuojamas statinys priskiriamas prie kitų inžinerinių statinių grupės, o pagal naudojimo paskirtį (pogrūpį) – prie energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos inžinerinių statinių (pagal *STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“* 3 priedą).

1.5. Statinio kategorija

Projektuojamo statinio kategorija – ypatingasis statinys (pagal *Statybos įstatymo* 2 str. 20 dalį ir pagal *STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“* 4 priedą).

2. DUOMENYS APIE STATYBOS SKLYPĄ

2.1. Sklypo duomenys

Naudingas vėjas VE10_M59

Žemės sklypo unikalus numeris: 4400-6406-1336.

Žemės sklypo kadastro numeris: 5168/0006:827.

Žemės sklypo pagrindinė naudojimo paskirtis: žemės ūkio.

Žemės sklypo naudojimo būdas: kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai.

Žemės sklypo plotas: 7,7225 ha.

2.2. Sklype esantys statiniai, inžineriniai tinklai ir įrenginiai

Sklype yra įrengti melioracijos statiniai (žemės sklypo priklausiniai) – drenažo rinktuvai ir sausintuvai, kurie nuosavybės teise priklauso žemės sklypo savininkui, išskyrus 125 mm ir didesnio skersmens drenažo rinktuvus, kurie nuosavybės teise priklauso valstybei.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	5	29	0

2.3. Sklype esantys želdiniai ir vandens telkiniai

Sklype nėra želdinių.
Sklype nėra esančių vandens telkinių.

2.4. Klimatinės sąlygos

Pagal STR 2.01.12:2024 „Statybų klimatologija“, Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos ir Lietuvos nacionalinio atlaso duomenis esamos vietovės klimato sąlygos (1991–2020 m.):

- vidutinė metinė oro temperatūra +6,2°C;
- absoliutus oro temperatūros maksimumas +35,2°C;
- absoliutus oro temperatūros minimumas -37,6°C;
- santykinis metinis oro drėgnumas 80%.

2.5. Geologinės sąlygos

Pagal Lietuvos geologijos tarnybos pateikiamą Kvartero geologinį žemėlapij, sklypo geologinę sandarą sudaro aliuvinės salpinės terasos nuogulos (a(s) IV), tikėtinas smulkučio smėlio gruntai.

Prieš rengiant techninį darbo projektą sklype privaloma atlikti projektinius inžinerinius geologinius (geotechninius) tyrimus pagal STR 1.04.02:2011 „Inžineriniai geologiniai ir geotechniniai tyrimai“ ir STR 2.05.21:2016 „Geotechninis projektavimas. Bendrieji reikalavimai“ pateikiamą tvarką. Šių tyrimų ataskaita yra privalomasis projektavimo dokumentas, pagal kurį rengiama statinio techninio darbo projekto konstrukcijų dalis.

2.6. Higieninė ir ekologinė situacija

Sklypo higieninė ir ekologinė situacija nėra pavojinga. Aplinkos būklės kokybės normatyvai nėra viršijami.

2.7. Aplinkinis užstatymas

Šiaurinėje dalyje sklypas ribojasi su rajoniniu keliu Gudeliai – Smilgiai – Būdviečiai (2606). Aplinkinėse teritorijose yra numatyta tiesti geležinkelio trasa „Rail Baltica“. Gretimuose sklypuose daugiausiai yra dirbami laukai, taip pat yra numatytos kitos vėjo elektrinės.

3. SAUGOMŲ TERITORIJŲ, NEKILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ APSAUGA

3.1. Sklype esantys kultūros paveldo statiniai ir objektai, į sklypą patenkančios kultūros paveldo vietovių ir kultūros paveldo objektų teritorijos ir apsaugos zonos, sklype esančios kultūros paveldo objektų teritorijos vertingosios savybės

Sklype ir jo gretimybėse nėra kultūros paveldo statinių ar objektų, į sklypą nepatenka kultūros paveldo vietovių ar kultūros paveldo objektų teritorijos ar apsaugos zonos.

3.2. Artimiausia nekilnojamoji kultūros paveldo vertybė

Artimiausia nekilnojamoji kultūros vertybė – Raišupio kaimo senosios kapinės, vad. Prancūzkapiai (kodas 21996), nutolęs nuo projektuojamo statinio apie 1,5 km atstumu.

3.3. Artimiausia saugoma teritorija

Artimiausia saugoma teritorija – Varnabūdės miškas II, nutolęs nuo projektuojamo statinio daugiau kaip 3,6 km.

Artimiausias saugomas gamtos paveldo objektas – Meškėnų liepa, nutolęs nuo projektuojamo statinio daugiau kaip 7,2 km.

Artimiausios Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijos: – artimiausia buveinių apsaugai svarbi teritorija (BAST) – Varnabūdės miškas II, nutolęs nuo projektuojamo statinio daugiau kaip 3,6 km, artimiausia paukščių apsaugai svarbi teritorija (PAST) – Žuvinto, Žaltyčio ir Amalvo pelkės, nutolę nuo projektuojamo statinio daugiau kaip 8,2 km.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	6	29	0

3.4. Saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimai

Saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimai nekeliami.

3.5. Specialieji paveldosaugos reikalavimai

Specialieji paveldosaugos reikalavimai nekeliami.

3.6. Kultūros paveldo išsaugojimas

Priemonės kultūros paveldo išsaugojimui nenumatomos (projektuojamam statiniui nėra aktualu).

4. ESAMOS SPECIALIOSIOS ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGOS

4.1. Sklypui taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos

Sklypui taikomos šios specialiosios žemės naudojimo sąlygos:

- Paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos;
- Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos;
- Melioruotos žemės ir melioracijos statinių apsaugos zonos;
- Elektroninių ryšių tinklų elektroninių ryšių infrastruktūros apsaugos zonos;
- Kelių apsaugos zonos.

4.2. Teritorijos, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos

Aktualių apsaugos zonų dydžiai nurodyti *Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme*.

Paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostos išorinė riba nuo paviršinio vandens telkinio ribos turi būti nutolusi tokiu atstumu (šis atstumas matuojamas horizontalioje plokštumoje) – 3 m. Apsaugos zona nustatoma kai į miesto gyvenamąsias vietas ir miestelius nepatenkančiose teritorijose prie visų upių, kurių ištakos yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, jų upės ruožo ilgyje nuo ištakų iki 20-ojo km imtinai, taip pat prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas – iki 10 ha, prie dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas – iki 2 ha.

Paviršinio vandens telkinio apsaugos zonos išorinė riba nuo paviršinio vandens telkinio ribos arba jo dengiamos teritorijos ribos turi būti nutolusi tokiu atstumu (šis atstumas matuojamas horizontalioje plokštumoje) – 100 m. Apsaugos zona nustatoma prie trumpesnių kaip 50 km upių, prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas yra 0,5–10 ha, prie dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas yra 2 ha ir didesnis, išskyrus išimtis, nustatytas Tvarkos aprašo 6 punkte.

Melioracijos statinių apsaugos zonų dydis: bendrojo naudojimo drenažo rinktuvų apsaugos zona – po 15 m į abi puses nuo rinktuvo ašies. Tiksliai nustatčius (atsikاسus) drenažo rinktuvo buvimo vietą ir suderinus su savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotu savivaldybės administracijos atstovu, – po 5 m į abi puses nuo drenažo rinktuvo.

Požeminių elektroninių ryšių tinklų laidinių linijų apsaugos zona – išilgai požeminių elektroninių ryšių tinklų laidinių linijų esanti žemės juosta, kurios ribos yra po vieną metrą į abi puses nuo šių laidinių linijų, vanduo virš jos ir žemė po šia juosta. Kitų elektroninių ryšių tinklų laidinių linijų apsaugos zona – išilgai kitų elektroninių ryšių tinklų laidinių linijų esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 2 metrus į abi puses nuo šių laidinių linijų, oro erdvė virš jos ir žemė po šia juosta. Kitų elektroninių ryšių infrastruktūros objektų apsaugos zona – 2 metrų pločio žemės juosta aplink šiuos objektus.

Kelių apsaugos zonų dydis:

- Magistralinių kelių apsaugos zona – žemės juosta po 70 metrų į abi puses nuo kelio briaunų;
- Krašto kelių apsaugos zona – žemės juosta po 50 metrų į abi puses nuo kelio briaunų;
- Rajoninių kelių apsaugos zona – žemės juosta po 20 metrų į abi puses nuo kelio briaunų;
- Vietinės reikšmės I, II ir III kategorijos kelių apsaugos zona – žemės juosta po 10 metrų į abi puses nuo kelio briaunų;

Vietinės reikšmės IV kategorijos kelių apsaugos zona – žemės juosta po 3 metrus į abi puses nuo kelio briaunų.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	7	29	0

5. STATYBOS SKLYPE ESAMŲ STATINIŲ GRIOVIMAS, PERKĖLIMAS AR ATSTATYMAS

Sklype atskiru projektu yra planuojamas melioracijos statinių pertvarkymas.

6. GAISRINĖ SAUGA

Naudojamų statybos produktų degumo klasės, konstrukcijų atsparumas ugniai, įrenginiai ir kiti gaisrinės saugos sprendiniai privalo tenkinti *Gaisrinės saugos pagrindinius reikalavimus, Bendrųjų gaisrinės saugos taisyklių, Elektros įrenginių įrengimo bendrųjų taisyklių* reikalavimus.

Atstumas iki artimiausios Sasnavos ugniagesių komandos yra apie 8,6 km.

Kelių, skirtų gaisrų gesinimo ir gelbėjimo automobiliams privažiuoti, plotis ne mažesnis kaip 3,5 m, o aklakelis teritorijoje baigiasi ne mažesne kaip 12×12 m aikštele.

Lauko gaisrinis vandentiekis nenumatomas.

Elektros įrenginiai turi būti eksploatuojami pagal gamintojo instrukcijose nustatytus gaisrinės saugos reikalavimus. Jie turi būti tinkami eksploatuoti, saugūs sprogimo ir gaisro atžvilgiu. Visi elektros įrenginiai turi būti apsaugoti nuo trumpojo jungimo ir kitų avarinių režimų, galinčių sukelti gaisrą.

7. CIVILINĖ SAUGA

Valstybės ir savivaldybių institucijos (įstaigos) bei kiti ūkio subjektai, teikdami pagalbą gyventojams galimų ekstremalių įvykių ar ekstremalių situacijų atvejais, veikia bendrąja tvarka, vadovaudamiesi *Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymu* ir poįstatyminiais teisės aktais nustatytą kompetencijų ribose.

8. UNIVERSALIAUS DIZAINO, APLINKOS IR STATINIŲ PRITAIKYMO ASMENIMS SU NEGALIA PROJEKTINIAI SPRENDINIAI

Universalaus dizaino sprendiniai nenumatomi (projektuojamam statiniui nėra aktualu).

Pagal STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“ 1 priedą, projektuojamas statinys nepatenka į sąrašą statinių, kurie turi būti pritaikomi specialiesiems neįgaliųjų poreikiams.

9. DUOMENYS APIE PLANUOJAMĄ ŪKINĘ VEIKLĄ IR JOS POVEIKIS APLINKAI

9.1. Planuojamos ūkinės veiklos aprašymas

Pagal *Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių* planuojama ūkinė veikla (toliau – PŪV) priskiriama prie elektros energijos gamybos, perdavimo ir paskirstymo.

Pagal *Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo* 1 straipsnio 16 dalį, planuojama ūkinė veikla, skirta energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų išteklių įrenginių, yra prie viršesniai viešajam interesui priskiriamų ir svarbių viešajam saugumui laikomų ūkinių veiklų.

2 lentelė. PŪV pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių

Sekcija	Skyrius	Grupė	Klasė	Poklasis	Pavadinimas
D	35	35.1	35.11		Elektros energijos gamyba, perdavimas ir paskirstymas

Naudingas vėjas VE10_M59

Projektuojama vėjo elektrinė, kurios nominali galia iki 7,2 MW, sparnuotės diametras iki 175 m, bokšto aukštis iki 166 m, aukščiausias konstrukcijų (įrenginio) taškas – iki 252 m, elektrinės vertintas sklaidžiamas triukšmo lygis – 107 dBA.

9.2. Atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo ir poveikio aplinkai vertinimas

Gauta atrankos išvada Nr. (30-2)-A4E-6249.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	8	29	0

9.3. Trumpas planuojamos ūkinės veiklos aprašymas. Pagal atrankos išvadą Nr. (30-2)-A4E-6249

Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitoje (toliau – ataskaita) buvo vertinama galimybė pastatyti ir eksploatuoti 44 vėjo elektrinių (M1, M3, M5, M6, M7, M8, M9, M10, M11, M12, M15, M20, M21, M23, M25, M26, M27, M30, M30.2, M31, M34, M36.2, M38, M42, M44, M48, M50, M55, M59, M60, M63, M64, M66, M70, M79, I16, I35, I35-2, I36.1, I4, M2, M51, M52, M54) parką, tačiau atsižvelgiant į atlikto vertinimo rezultatus, atsisakyta vėjo elektrinių M50 ir M63 statybos.

Pagrindiniai numatomi vėjo elektrinių parko ir reikiamos infrastruktūros įrengimo darbai: privažiavimo kelių į suplanuotas vėjo elektrinių vietas įrengimas ar esamų kelių tvirtinimas (PŪV numatoma maksimaliai naudoti vietos kelius (jų atkarpas), prieš tai, esant poreikiui, juos sustiprinus ir / ar renovavus. Kur privažiavimo iki planuojamos vėjo elektrinės vietos nėra, numatoma įrengti atskiras privažiavimo kelio atkarpas); vėjo elektrinių statybos aikštelių suformavimas; vėjo elektrinių pamatų įrengimas (polių gręžimas, fundamento išliejimas); vėjo elektrinių statyba / įrengimas (įrangos atvežimas, montavimas, derinimo darbai); inžinerinių tinklų (požeminių elektros kabelių) klojimas ir prijungimas prie elektros tinklų operatoriaus prisijungimo sąlygose nurodytos prisijungimo vietos, transformatorių pastotės statyba ir įrengimas (transformatorių pastotę planuojama įrengti maždaug 0,542 km atstumu nuo vėjo elektrinės I4. Planuojama, kad transformatorių pastotei bus reikalingas iki 3,0 ha dydžio žemės sklypas). Eksploatacinė vėjo elektrinių naudojimo trukmė – iki 35 metų. Vėliau vėjo elektrinė gali būti keičiama arba likviduojama.

Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitoje (toliau – ataskaita) nagrinėjami trys vėjo elektrinių modeliai, kurie vertinami kaip atskiros planuojamų vėjo elektrinių techninės alternatyvos A, B ir C:

- Alternatyva A – kiekvienos vėjo elektrinės galia būtų iki 6,3 MW, rotorius su mentėmis skersmuo – iki 164 m, stiebo aukštis – iki 167 m, bendras vėjo elektrinės aukštis su pakelta mente – iki 249 m, triukšmo lygis – iki 107 dBA.
- Alternatyva B – kiekvienos vėjo elektrinės galia būtų iki 6 MW, rotorius su mentėmis skersmuo – iki 175 m, stiebo aukštis – iki 162 m, bendras vėjo elektrinės aukštis su pakelta mente – iki 249,5 m, triukšmo lygis – iki 106,5 dBA.
- Alternatyva C – kiekvienos vėjo elektrinės galia būtų iki 7,2 MW, rotorius su mentėmis skersmuo – iki 172 m, stiebo aukštis – iki 166 m, bendras vėjo elektrinės aukštis su pakelta mente – iki 252 m, triukšmo lygis – iki 106,9 dB

9.4. Numatomos priemonės galimam reikšmingam neigiamam poveikiui aplinkai išvengti, jį sumažinti, kompensuoti, atkurti tai, kas pažeista. Pagal atrankos išvadą Nr. (30-2)-A4E-6249

6.1. Iki veiklos vykdymo pradžios:

6.1.1. Vėjo elektrinės M50 ir M63 nebus statomos.

6.1.2. Nevėliau kaip vieneri metai iki vėjo elektrinių statybos darbų pradžios, bus parengta ir suderinta poveikio paukščiams ir šikšnosparniams monitoringo programa. Stebėjimai bus vykdomi 1 metai iki vėjo elektrinių įrengimo.

6.1.3. Statybinių medžiagų ir / ar nukasto dirvožemio sandėliavimo vietos, statybinės technikos laikymo vietos, laikinos automobilių stovėjimo aikštelių vietos bus parinktos atokiau nuo paviršinio vandens telkinių pakrantės apsaugos juostų ir ne arčiau kaip 25 m iki artimiausio paviršinio vandens telkinio kranto.

6.1.4. Siekiant išvengti paukščių ir šikšnosparnių trikdymo jų veisimosi laikotarpiu, triukšmingi vėjo elektrinių parko statybos darbai ir vėjo elektrinių montavimo / išmontavimo darbai nebus vykdomi aktyviausiu paukščių perėjimo ir šikšnosparnių veisimosi metu nuo gegužės 1 d. iki rugpjūčio 1 d.

6.1.5. Sankirtų su paviršinio vandens telkiniais ir melioracijos grioviais vietose, elektros energijos perdavimo kabeliai bus tiesiami betranšėjiniu būdu prasigrežiant po vandens telkinio dugnu, gręžimo įrangą dislokuojant už vandens telkinio pakrantės apsaugos juostos ribų.

6.1.6. Nuimtas derlingo dirvožemio sluoksnis bus išsaugomas ir baigus statybos darbus panaudojamas pažeistų teritorijų atstatymui / rekultivavimui bei aplinkos gerbūvio sutvarkymui.

6.1.7. Siekiant sumažinti įtaką kraštovaizdžiui, vėjo elektrinės dažomos šviesiomis spalvomis. Stiebo apatinę dalį rekomenduojama dažyti žalių atspalvių dažais, naudoti dažus, kurių sudėtis leidžia išvengti konstrukcijų blizgėjimo ir atspindžių susidarymo.

6.1.8. Privažiavimo prie vėjo elektrinių keliai bus įrengti arba rekonstruoti taip, kad atitiktų sunkiasvorių transporto priemonių judėjimui keliamus reikalavimus. Pasibaigus PŪV objektų statyboms, šie keliai pagal poreikį bus prižiūrimi.

6.1.9. Jei bus pažeistos melioracijos sistemos, jos bus rekonstruojamos ir atstatomos iki buvusios būklės teisės aktų nustatyta tvarka.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	9	29	0

6.1.10. Jei techninio projektavimo metu vėjo elektrinių įrengimo vietose atliekant detalius inžinerinius geologinius ir geotechninius tyrimus būtų nustatyta grunto ir požeminio vandens tarša, viršijanti ribines vertes, bus būtina atlikti preliminarinius ekogeologinius tyrimus.

6.1.11. Jei vykdant statybos darbus bus aptiktos archeologinės vertybės, bus atliekami archeologiniai tyrimai.

6.2. Veiklos vykdymo etape:

6.2.1. Ne mažiau kaip trejus metus nuo vėjo elektrinių ar jų parko eksploatavimo pradžios bus atliekamas paukščių ir šikšnosparnių monitoringas bei numatytų reikšmingo neigiamo poveikio prevencijos priemonių efektyvumo monitoringas. Vėliau monitoringo tyrimai kartojami praėjus 5 metams po paskutinių stebėjimų.

6.2.2. Nuo vėjo elektrinių eksploatacijos pradžios vėjo elektrinėse M55, M44, M36.2, M42, M64, M38, nuo Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ PAST Žuvinto, Žaltyčio ir Amalvo pelkės ribų planuojamos mažesniu nei 3 km atstumu, veiks technologinės prevencijos priemonės – automatinė reagavimo-stabdymo sistema.

6.2.3. Siekiant išvengti galimo reikšmingo neigiamo PŪV poveikio paukščiams, nuo vėjo elektrinių eksploatacijos pradžios vėjo elektrinėse I35, I35-2, I36.1, I4, M1, M26, M30, M30.2, M51, M52, M54 veiks technologinės prevencijos priemonės – automatinė vėjo elektrinių reagavimo-stabdymo sistema.

6.2.4. Siekiant išvengti reikšmingo neigiamo PŪV poveikio šikšnosparniams, nuo vėjo elektrinių eksploatacijos pradžios vėjo elektrinėse M2, M5, M11, M54, M60, M66, M79 bus stabdomos nuo saulėlydžio iki saulėtekio gegužės–spalio mėnesiais, kai vėjo greitis rotorius aukštyje mažesnis kaip 6 m/s.

6.2.5. PŪV organizatorius neprieštarauja ir sudarytų galimybę nepriklausomiems mokslininkams patekti į vėjo elektrinių parko teritoriją ir montuoti mokslinę stebėsenos įrangą statybų metu, prieš statybas ir jau pastatius vėjo elektrinių parką.

6.2.6. Kaip kompensacinė priemonė baltiesiems gandrums, toliau nuo vėjo elektrinių parko, saugioje, ornitologų parinktoje vietoje, baltiesiems gandrums bus iškelta 10 lizdinių platformų.

6.2.7. Vėjo elektrinių parko veiklos metu Žuvinto biosferos rezervate perinčioms pilkosioms žąsims (mažiausiai trims paukščiams) bus uždėti stebėti skirti GPS siųstuvai ir vykdomas šių paukščių gyvensenos stebėjimas, siekiant tiksliau nustatyti jų mitybinius skrydžius, mitybos vietas ir sąveiką su planuojamomis vėjo elektrinėmis.

6.2.8. Vėjo elektrinių matomumui didinti, vėjo elektrinių menčių galai bus dažomi raudonomis-baltomis skersinėmis juostomis.

6.2.9. Visų alternatyvų atveju nuo vėjo elektrinių eksploatacijos pradžios vėjo elektrinėse M8, M59, M31, M36.2 bus naudojamos tik apribojus jų veiklos režimą nakties metu. Šioms vėjo elektrinėms skleidžiamo triukšmo lygis nakties metu PŪV alternatyvos A atveju būtų sumažintas iki 104 dBA, alternatyvos B atveju – iki 104,5 dBA, alternatyvos C atveju – iki 104 dBA.

6.2.10. Šešėliavimo mažinimui visose vėjo elektrinėse bus įdiegta šešėlių mirgėjimo poveikį mažinanti priemonė „angl., anti-flickering system“.

6.2.11. Vėjo elektrinės bus aprūpintos audros kontrolės mechanizmais, kurie sumažins vėjo elektrinių menčių sukimosi greitį esant stipriems vėjams (kai vėjo greitis didesnis nei 28 m/s).

Kiekvienoje vėjo elektrinėje bus sumontuota apsaugos nuo žaibo sistema, perduodanti elektros krūvį į statinio pamatą (įrengtas įžeminimas). Ant vėjo elektrinių bus įrengiamos specialios spalvos apšvietimo lemputės, kurios paukščiams ir kt. objektams signalizuos apie jų kelyje esančią kliūtį. Kiekvienoje vėjo elektrinėje bus sumontuota stabdymo sistema, automatinio valdymo sistema.

6.3. veiklos nutraukimo etape

6.3.1. Baigus vėjo elektrinių eksploataciją ir įrenginių savininkui nusprendus jų toliau nebeeksploatuoti, vėjo elektrinės būtų demontuojamos (išardomos į atskiras konstrukcijas) ir išvežamos į saugojimo ir / ar utilizavimo bei perdirbimo vietas. Demontavus vėjo elektrinę pamato gelžbetoninis pagrindas būtų išardomas, iškasos duobė užpilama gruntu, o paviršius užpilamas dirvožemio sluoksniu ir išlyginamas.

9.5. Motyvai, kuriais remtasi priimant atrankos išvadą. Pagal atrankos išvadą Nr. (30-2)-A4E-6249

12.1. Ataskaitą nagrinėję ir išvadas pateikę poveikio aplinkai vertinimo subjektai: Marijampolės savivaldybės administracija, Kazlų Rūdos savivaldybė, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Marijampolės departamentas, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Alytaus – Marijampolės teritorinis skyrius, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Kauno priešgaisrinė gelbėjimo valdyba 2025-03-17 raštu Nr. 9.4-2-319 /2025(11.2.111 E) pateikė išvadas, kad pritaria ataskaitai ir PŪV.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	10	29	0

12.2. VSTT 2024-12-13 raštu Nr. V3-2760 pateikė išvadą, kad nepritaria PŪV bei ataskaitos kokybei. Išvadoje pateikti motyvai:

Vėjo elektrinių parkas planuojamas PAST Žuvinto, Žaltyčio ir Amalvo pelkės artimoje aplinkoje, kaip ji yra apibrėžta PAV įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje ir nustatyta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014-03-14 įsakymu Nr. D1-281 „Dėl paukščių apsaugai svarbių teritorijų nustatymo“ patvirtinto Paukščių rūšių geros apsaugos būklės kriterijų sąrašo geros apsaugos būklės kriterijuose PAST saugomų pilkųjų gervių (*Grus grus*) sankauptų vietoms (3 km nuo PAST ribos). Ataskaitoje numatyta poveikį mažinti nestatant arba perkeltant į kitas vietas (alternatyvios vietos nenurodytos ir neįvertintos) į 3 km zoną patenkančias dvi iš aštuonių vėjo elektrinių (M50 ir M63). Kitų šioje zonoje planuojamų vėjo elektrinių atsisakyti ar jų vietų keisti nenumatoma, o siūlomos švelnesnės neigiamo poveikio išvengimo ir mažinimo priemonės: ties planuojamomis vėjo elektrinėmis M55, M44, M36.2, M42, M64, M38 PAST saugomų migruojančių žąsų ir gervių sankauptams ir gulbėms apsaugoti įrengti išankstinio paukščių atpažinimo ir vėjo elektrinių stabdymo sistemas ir didinti vėjo elektrinių matomumą dažant vėjo elektrinių mentes. Atsisakius dviejų vėjo elektrinių artimiausia PAST ribai vėjo elektrinė M55 būtų už 2069 m nuo PAST ribos. Visų šešių iki 3 km atstumu nuo PAST ribos liekančių vėjo elektrinių vietose, pagal ataskaitą, identifikuota migruojančių paukščių skraidymo zona.

Nepateikta jokių duomenų, kad arčiausiai PAST ribos planuojamoms šešioms vėjo elektrinėms pasiūlytos išankstinio paukščių atpažinimo ir vėjo elektrinių stabdymo sistemos buvo naudotos praktikoje ir tinkamos migruojančių žąsų bei gervių būriams aptikti ir stabdyti vėjo elektrines apsaugant paukščius ir užtikrinant palankias jų migracijos sąlygas.

Netinkamas kaip patikima ir įgyvendinama priemonė yra ir visoms paukščių migracijos zonose planuojamoms vėjo elektrinėms siūlomas matomumo didinimas dažant mentes. Ataskaitoje nėra pateikta jokių duomenų, ar ši priemonė veiksminga migruojantiems ir kitiems paukščiams apsaugoti. Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2020-03-26 įsakymu Nr. 2BE-109 „Dėl Kliūčių ženklavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Kliūčių ženklavimo tvarkos aprašo (toliau – Kliūčių ženklavimo tvarkos aprašas) IX skyriaus 61 punktą nustato, kad vėjo elektrinių rotorius sparnuotė, gondola ir viršutinė bokšto dalis, sudaranti ne mažiau kaip 2/3 bokšto aukščio, turi būti baltos spalvos, jei tyrimais nenurodoma ženklini kitaip. Kadangi ataskaitoje jokių tyrimų, kad toks dažymas yra efektyvus ir būtinas nepateikta, tokia priemonė prieštarautų aviacijos saugos teisiniams reikalavimams ir liktų neįdiegta. Neįgyvendinus menčių dažymo priemonės 34 reikšmingą poveikį paukščiams sukelsiančios vėjo elektrinės liktų visai be poveikį mažinančių priemonių.

Agentūra, įvertinusi VSTT išvadoje pateiktus motyvus, išnagrinėjusi ir įvertinusi ataskaitą, nustatė, kad:

Šešios vėjo elektrinės planuojamos mažesniu nei 3 km atstumu nuo Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ PAST Žuvinto, Žaltyčio ir Amalvo pelkės teritorijos. Pagal Paukščių apsaugai svarbių teritorijų sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. D1-281 „Dėl paukščių apsaugai svarbių teritorijų nustatymo“, 83 punktą, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ PAST Žuvinto, Žaltyčio ir Amalvo pelkės paukščių apsaugai svarbios teritorijos apsaugos tikslai, paukščių rūšių geros apsaugos būklės kriterijai nėra nustatyti, todėl PŪV poveikio biologinei įvairovei mažinimo priemonės yra parinktos vadovaujantis Detalių vėjo elektrinių reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams kriterijų, reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams prevencijos ir mažinimo priemonių taikymo ir tyrimų reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-406 „Dėl Detalių vėjo elektrinių reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams kriterijų, reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams prevencijos ir mažinimo priemonių taikymo ir tyrimų reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – aprašas), reikalavimais.

Vadovaujantis aprašo 2 priedo 3 lentele, kai vėjo elektrinės yra iki 3 km nuo saugomos ar tinklo „Natura 2000“ teritorijos, kurioje rūšis yra saugoma (migruojančių pilkųjų gervių (*Grus grus*) poilsio ir nakvynės sankauptų vietos; migruojančių žąsinių (*Anseriformes*) paukščių pastovios sankauptų vietos) ribos, poveikis gali būti reikšmingas neigiamas ir reikia taikyti technologines prevencijos priemones. Pagal ataskaitoje pateiktą informaciją, vėjo elektrinėms M55, M44, M36.2, M42, M64, M38, nuo PAST ribų planuojamos mažesniu nei 3 km atstumu, bus taikomos technologinės prevencijos priemonės (automatinė reagavimo-stabdymo sistema). Poveikio mažinimo priemonės parinktos pagal aprašo reikalavimus ir PŪV nedarys reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams.

Dėl išankstinio paukščių atpažinimo ir vėjo elektrinių stabdymo sistemos tinkamumo ataskaitoje nurodyta, kad iki PŪV veiklos pradžios vėjo elektrinėms bus diegiamos technologinės poveikį mažinančios priemonės, kurios atitiks reikalavimus, nurodytus aprašo 3 priede.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	11	29	0

Vadovaujantis aprašo 3 priedo II skyriaus Vėjo elektrinių reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams prevencijos ir mažinimo priemonių lentelės 3.1. eilute, paukščių žūčių susidūrus su vėjo elektrinių mentėmis arba bokštais prevencijai siūloma didinti vėjo elektrinių matomumą vėjo elektrinių mentes dažant skersai raudonais ir baltais dryžiais, kaip ir numatyta ataskaitoje. Vadovaujantis nuo 2025-04-17 įsigaliojusio Kliūčių ženklinimo tvarkos aprašo 11 priedo reikalavimais, vėjo elektrinių rotorius mentės iš abiejų pusių gali būti ženklinamos dviem raudonomis ir viena balta skersinėmis juostomis. Ši poveikio mažinimo priemonė parinkta pagal aprašo reikalavimus ir gali būti taikoma.

Iki veiklos vykdymo pradžios bus paruošta ir suderinta paukščių ir šikšnosparnių monitoringo programa vėjo elektrinių parko poveikiui paukščiams ir šikšnosparniams įvertinti bei poveikio mažinimo priemonių efektyvumui įvertinti. Programa bus rengiama pagal aprašo reikalavimus. Vykdamas paukščių ir šikšnosparnių monitoringą, bus užtikrinama, kad poveikio aplinkai vertinimo metu nustatytas poveikis nebūtų viršijamas, o nustačius reikšmingą poveikį, vėjo elektrinių darbas bus koreguojamas siekiant poveikį padaryti nereikšmingu.

PŪV eksploatacijos metu pritaikius ataskaitoje ir šio sprendimo 6 skyriuje numatytas reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams mažinimo priemones, t. y. vėjo elektrinių statybos atsisakymą, vėjo elektrinių stabdymą, technologinių poveikį mažinančių priemonių diegimą, šios priemonės bus pakankamos galimam reikšmingam neigiamam poveikiui sumažinti iki nereikšmingo ir įgyvendinus šio sprendimo 11 skyriuje nustatytas sąlygas, nenumatomas reikšmingas neigiamas poveikis paukščiams ir šikšnosparniams.

12.3. PŪV žemės sklypai nepatenka į saugomas bei Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas bei jų buferines zonas ir su jomis nesiriboja. PŪV vietai artimiausia Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija – Varnabūdės miškas II, nuo planuojamos vėjo elektrinės M79 yra apie 1,435 km atstumu. Mažiausias atstumas nuo planuojamos vėjo elektrinės M55 vietos iki Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST) Žuvinto, Žaltyčio ir Amalvo pelkės yra apie 2,069 km. PŪV metu saugomose teritorijose esančios natūralios buveinės nebus užstatomos arba kitaip sunaikinamos, pažeidžiamos ar suskaldomos, buveinių ploto pokytis nenumatomas, todėl PŪV neturės reikšmingo neigiamo poveikio saugomoms teritorijoms.

12.4. Ataskaitoje įvertintas suminis PŪV ir suplanuotų vėjo elektrinių parkų poveikis biologinei įvairovei. Ataskaitoje nurodyta, kad didžiausią įtaką paukščiams gali turėti vėjo elektrinių parkai, numatyti įrengti arčiau Žuvinto biosferos rezervato pietrytinėje, pietinėje ir rytinėje pusėse, kur formuojasi didžiausios paukščių sankaupos, yra dideli vandens telkiniai, naudojami paukščių poilsiui ir perėjimui. Šiaurinėje pusėje nuo Žuvinto biosferos rezervato teritorijos, kuri yra kertama intensyvaus magistralinio autokelio, ir kur nėra paukščiams patrauklių perėjimo vietų, nėra didelių vandens telkinių ir pelkių masių paukščių mitybai ir poilsiui, gana didelis paukščių trikdymas intensyviai vykdoma žemės ūkio veikla, o paukščių sankaupos formuojasi tik trumpam laikui nepastoviose, nuo žemės ūkio veiklos priklausomose vietose pavasario sezono metu, galimas PŪV poveikis būtų mažesnis. Ataskaitoje numatytos galimo reikšmingo neigiamo poveikio išvengimo, sumažinimo ir kompensacinės priemonės leis išvengti neigiamo poveikio paukščiams.

12.5. Vadovaujantis Tvarkymo plano kraštovaizdžio vizualinio estetinio potencialo žemėlapiu vėjo elektrinės nepatenka į 27 ypač saugomo šalies vizualinio estetinio potencialo arealus ir vietas bei į labai didelio ir didelio estetinio potencialo ypač ir vidutiniškai raiškius kraštovaizdžio kompleksus. Analizuojama teritorija patenka į V0H1-b indeksu pažymėtą kraštovaizdžio vizualinės struktūros tipą. Pastačius planuojamą vėjo elektrinių parką su 167 m aukščio stiebo vėjo elektrinėmis, reglamentuojamo reikšmingo poveikio kraštovaizdžiui atstumas sudarytų 1,67 km (10x167 m). 1,67 km atstumu nuo analizuojamų vėjo elektrinių įrengimo vietų nėra ypač saugomo kraštovaizdžio teritorijų ar ypač raiškių kraštovaizdžio kompleksų ir kraštovaizdžio panoramų apžvalgos taškų, todėl PŪV poveikis kraštovaizdžiui laikomas nereikšmingu.

12.6. Pagal WindPRO programa atliktus triukšmo sklaidos skaičiavimus nustatyta, kad pritaikius šio sprendimo 6 skyriuje numatytas PŪV sukeliama triukšmo poveikio mažinimo priemones ir įgyvendinus šio sprendimo 11 skyriuje nustatytas sąlygas, PŪV sukiamas triukšmo lygis ties artimiausia gyvenamąja aplinka alternatyvos A atveju sieks iki 44,8 dBA, alternatyvos B atveju – iki 44,7 dBA, alternatyvos C atveju – iki 44,8 dBA. Atlikus planuojamų vėjo elektrinių ir PŪV teritorijoje suplanuotų vėjo elektrinių skleidžiamo triukšmo sklaidos modeliavimą nustatyta, kad pritaikius šio sprendimo 6 skyriuje numatytas PŪV sukeliama triukšmo poveikio mažinimo priemones, alternatyvos A atveju suminis vėjo elektrinių skleidžiamas triukšmas ties gyvenamąja aplinka siektų iki 44,8 dBA, alternatyvos B atveju – iki 44,7 dBA, alternatyvos C atveju – iki 44,8 dBA. PŪV sukiamas triukšmo lygis artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje neviršys HN 33:2011 reglamentuojamų triukšmo ribinių dydžių, todėl neigiamas poveikis visuomenės sveikatai triukšmo aspektu nenumatomas.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	12	29	0

Šešėliavimo poveikio vertinimui Lietuvoje sukurtų ir patvirtintų metodikų ar higienos normų nėra, todėl kaip leidžiamas šešėliavimo lygis yra pasirinktas Vokietijos standartų rekomenduojamas leistinas šešėliavimo ribinis lygis, t. y. maksimaliai 30 val. / metus arba 30 min./dieną. WindPRO programa atlikus šešėliavimo sklaidos modeliavimą nustatyta, kad visose vėjo elektrinėse įdiegus šešėlių mirgėjimo poveikį mažinančią priemonę „angl., anti-flickering system“, besisukančių vėjo elektrinių menčių sukuriama šešėlių mirgėjimo trukmė gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų aplinkoje neviršytų 30 val. / metus ribinės vertės visų nagrinėtų PŪV techninių alternatyvų atvejais.

12.8. Visos vėjo elektrinių parko statybos ir įrengimo metu susidariusios atliekos bus talpinamos į specialius kontenerius ir pagal sutartis su atliekų tvarkytojais išvežamos tolimesniam tvarkymui. Vėjo elektrinių parko eksploatacijos metu susidaranti atliekos bus atiduodamos atliekas tvarkančioms įmonėms, registruotoms valstybiniame atliekas tvarkančių įmonių registre. Pasibaigus vėjo elektrinių eksploatacijos terminui ir įrenginių savininkui nusprendus jų toliau nebeeksploduoti, vėjo elektrinės būty demontuojamos (išardomos į atskiras konstrukcijas) ir išvežamos į saugojimo ir / ar utilizavimo bei perdirbimo vietas.

12.9. Planuojamos vėjo elektrinės nepatenka į Kultūros vertybių registre registruotų objektų ir vietovių teritorijas bei kultūros vertybių apsaugos zonas, todėl tiesioginės įtakos kultūros paveldo objektams neturės ir nepažeis jų vertingųjų savybių.

12.10. Vandens, žemės, dirvožemio ir / ar biologinės įvairovės ištekliai naudojami nebus. PŪV metu cheminių medžiagų ir preparatų (įskaitant ir pavojingas chemines medžiagas / preparatus), radioaktyvių medžiagų, pavojingų / nepavojingų atliekų naudojimas ir laikymas nenumatomas. PŪV metu numatoma naudoti vieną iš alternatyviųjų energijos šaltinių – vėjo energiją. Žalioji energetika yra alternatyva neatsinaujančių išteklių naudojimui ir taršos į aplinką mažinimui.

12.11. Pagal ataskaitoje pateiktą informaciją, naudojant poveikį aplinkai mažinančias priemones ir vykdant sprendimo 11 punkte nustatytas sąlygas, PŪV įgyvendinimas nesukels reikšmingo neigiamo poveikio dirvožemiui, žemės paviršiui ir jos gelmėms, vandeniui, materialinėms vertybėms, kraštovaizdžiui ir šių elementų tarpusavio sąveikai; PŪV sukeliama biologinių, cheminių ir fizikinių veiksnių reikšmingo neigiamo poveikio visuomenės sveikatai; reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai dėl PŪV ekstremaliųjų įvykių ir situacijų rizikos.

9.6. Priimta atrankos išvada. Pagal atrankos išvadą Nr. (30-2)-A4E-6249.

Išnagrinėjus ir įvertinus ataskaitą, suinteresuotos visuomenės pasiūlymų įvertinimą, remiantis poveikio aplinkai vertinimo subjektų išvadomis, atsižvelgiant į išdėstytus motyvus ir vadovaujantis PAV įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 2 punktu, priimamas sprendimas: PŪV – vėjo elektrinių Marijampolės ir Sasnavos sen., Marijampolės sav., Marijampolės apskr., teritorijose statyba, statant vėjo elektrines M1, M3, M5, M6, M7, M8, M9, M10, M11, M12, M15, M20, M21, M23, M25, M26, M27, M30, M30.2, M31, M34, M36.2, M38, M42, M44, M48, M55, M59, M60, M64, M66, M70, M79, I16, I35, I35-2, I36.1, I4, M2, M51, M52, M54, įvykdžius šio sprendimo 6 ir 11 dalių priemones ir sąlygas, atitinka aplinkos apsaugos, visuomenės sveikatos, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, gaisrinės saugos ir civilinės saugos teisės aktų reikalavimus.

Pagal ataskaitoje pateiktą informaciją, naudojant poveikį aplinkai mažinančias priemones ir vykdant sprendimo 11 punkte nustatytas sąlygas, PŪV įgyvendinimas nesukels reikšmingo neigiamo poveikio dirvožemiui, žemės paviršiui ir jos gelmėms, vandeniui, materialinėms vertybėms, nekilnojamosioms kultūros vertybėms, biologinei įvairovei, kraštovaizdžiui ir šių elementų tarpusavio sąveikai; PŪV sukeliama biologinių, cheminių ir fizikinių veiksnių reikšmingo neigiamo poveikio visuomenės sveikatai; reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai dėl PŪV ekstremaliųjų įvykių ir situacijų rizikos.

Sprendimas dėl PŪV poveikio aplinkai yra priimtas pagal pateiktą ataskaitą, kuri yra šio sprendimo sudedamoji dalis, ir yra paskelbta Agentūros tinklalapyje <https://aaa.lrv.lt/> nuorodoje Veiklos sritys > Poveikio aplinkai vertinimas (PAV) > 2025 metai > 9. Informacija apie priimtus sprendimus dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai 2025 m. > Marijampolės apskritis.

9.7. Planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymas. Pagal atrankos išvadą Nr. (30-2)-A4E-6249

Vėjo elektrinės nepatenka ir nesiriboja su saugomomis bei Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijomis bei jų apsaugos zonomis. Mažiausias atstumas nuo planuojamos vėjo elektrinės M55 vietos iki Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST) Žuvinto, Žaltyčio ir

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	13	29	0

Amalvo pelkės yra apie 2,069 km. PŪV vietai artimiausia Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija – Varnabūdės miškas II, nuo planuojamos vėjo elektrinės M79 yra apie 1,435 km atstumu. Planuojamos vėjo elektrinės bei jų veiklai būtina inžinerinė infrastruktūra į Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių teritorijas nepatenka

9.8. Planuojami naudoti gamtos ištekliai

PŪV metu planuojama naudoti neišsenkantį gamtos išteklių – vėjo energiją. Gamtos išteklių, tokių kaip vanduo, žemė (jos paviršiaus ir gelmių), dirvožemis ir biologinė įvairovė, naudojimas neplanuojamas.

9.9. Galima tarša ir poveikis aplinkos komponentams

Informacija apie PŪV poveikį žemei (jos paviršius ir gelmės), dirvožemiui, vandeniui. PŪV teritorijoje ir jos artimoje aplinkoje (iki 1 km spinduliu aplink vėjo elektrinės) nėra detalai išžvalgytų ir / ar eksploatuojamų naudingų iškasenų telkinių, geotopų, nėra registruotų pavojingų geologinių procesus ir reiškinių (pvz., erozijos, sufozijos, karsto, nuošliaužų).

Vėjo elektrinė M79 patenka į paviršinio vandens telkinio (upės Santaka) pakrantės apsaugos zoną, tačiau nei viena vėjo elektrinė nepatenka į paviršinio vandens telkinių pakrantės apsaugos juostas. Planuojamų vėjo elektrinių ir jų veiklai reikalingos inžinerinės infrastruktūros statybos / įrengimo darbai bus vykdomi nepažeidžiant gretimybėse esančių paviršinio vandens telkinių hidrologinio režimo.

PŪV teritorija į potvynių grėsmės ir rizikos zonas (didelės / vidutinės / mažos tikimybės) nepatenka.

PŪV teritorijoje esančios melioracijos sistemos ir įrenginiai vėjo elektrinių statybos metu bus maksimaliai išsaugomi, o jei PŪV objektų statybos darbų metu būtų pažeisti ar sunaikinti – atliekant ir užbaigus statybos darbus bus tinkamai sutvarkyti / atstatyti pagal parengtus melioracijos statinių rekonstrukcijos projektus.

PŪV metu vanduo nebus naudojamas, buitinės ir gamybinės nuotekos nesusidarys. Paviršinės nuotekos nuo PŪV teritorijos paviršių surenkamos nebus, jos tiesiogiai susigers į gruntą.

Informacija apie PŪV poveikį kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei

Kraštovaizdis. Planuojamas vėjo elektrinių parkas nepatenka į Nacionaliniame kraštovaizdžio tvarkymo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015-10-02 įsakymu Nr. D1-703 „Dėl nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano“ (toliau – Tvarkymo planas), išskirtus 27 ypač saugomo šalies vizualinio estetinio potencialo arealus ir vietas. Vėjo elektrinės bei transformatorinė pastotė patenka į V0H1-b tipo vizualinės kraštovaizdžio struktūros teritoriją. Vėjo elektrinė M64 ribojasi su V2H3-d tipo vizualinės kraštovaizdžio struktūros teritorija, kuriai būdingas ypač raiškios ir vidutinės vertikalios sąskaidos atvirų ir pusiau atvirų erdvių kraštovaizdis. Pastačius planuojamą vėjo elektrinių parką su 167 m aukščio stiebo vėjo elektrinėmis, reglamentuojamo reikšmingo poveikio kraštovaizdžiui atstumas sudarytų 1,67 km (10x167 m). 1,67 km atstumu nuo analizuojamų vėjo elektrinių įrengimo vietų nėra ypač saugomo kraštovaizdžio teritorijų ar ypač raiškių kraštovaizdžio kompleksų ir kraštovaizdžio panoramų apžvalgos taškų. PŪV objektų vietai artimiausias vertingiausio kraštovaizdžio arealas yra už 4,1 km nuo artimiausios vėjo elektrinės, o artimiausias vertingiausio kraštovaizdžio panoramų apžvalgos taškas yra už 5,697 km nuo artimiausios planuojamos vėjo elektrinės.

Biologinė įvairovė. PŪV organizatoriaus užsakymu Lietuvos ornitologų draugijos ekspertai 2023 m. kovo mėn.–2024 m. vasario mėn. laikotarpiu PŪV teritorijoje ir jos apylinkėse atliko paukščių migracijos srautų stebėjimus, pavasariinių ir rudeninių paukščių sankaupų stebėjimus, įvertino galimas plėšriųjų paukščių ir juodųjų gandrų perimvietes; atliko plėšriųjų paukščių ir juodųjų gandrų bei kitų vėjo elektrinių poveikiui jautrių paukščių stebėjimus; atliko kitų perinčių paukščių stebėjimus, žiemojančių paukščių stebėjimus; atliko šikšnosparnių stebėjimus veisimosi ir migracijų sezono metu; įvertino vėjo elektrinių parko įrengimo grėsmes perintiems, migruojantiems, besimaitinantiems ir žiemojantiems paukščiams ir šikšnosparniams.

Tyrimų metu nustatyta, kad planuojamo vėjo elektrinių parko teritorijoje nesusidaro pilkųjų gervių ir gulbių sankaupos. Pilkosios gervės didžiausias sankaupas sudaro aplink Žuvinto ežerą, o mitybai dažniausiai renkasi laukus į rytus ir pietryčius nuo Žuvinto ežero.

Stebėjimų metu pastoviu, ilgalaikių žąsų sankaupų vietų teritorijoje nebuvo, apsistojimai laikini, trunkantys nuo kelių valandų iki dienos. Žąsų migracija ir mityba truko iki balandžio mėn. pabaigos, gegužės mėn. praskrendančių ir sankaupas formuojančių paukščių nestebėta. Rudens sezono metu planuojamo vėjo elektrinių parko teritorija nebuvo patraukli žąsims apsistoti, migruojančių žąsų kiekis irgi buvo labai nedidelis. Sankaupose stebėtas tik nedidelis tvenkinyje plaukiojantis 14 žąsų būrelis.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	14	29	0

Planuojamo vėjo elektrinių parko pietinė dalis, esanti arčiausiai Amalvo pelkės, nėra itin patraukli paukščių mitybai. Didesnės žąsų ir gulbių sankaupos formuojasi į pietus ir pietryčius nuo planuojamo vėjo elektrinių parko teritorijos, arčiau Žuvinto biosferos rezervato (nutolę apie 10 km nuo artimiausios planuojamo parko vėjo elektrinės).

Dėl esamos intensyvios žemdirbystės ir kintančių žemės naudojimo sąlygų planuojamo vėjo elektrinių parko teritorijoje ilgalaikių paukščių mitybos ar perėjimo vietų nėra.

Paukščių migracijos koridorių ar migracinių srautų susilieimo vietų planuojamo vėjo elektrinių parko teritorijoje ir apylinkėse (2 km spinduliu aplink vėjo elektrinių parką) nėra.

Tyrimų metu nustatyta, kad planuojamo vėjo elektrinių parko teritorija nėra patraukli šikšnosparniams dėl nepalankių mitybinių ir dienojimo bei veisimosi buveinių sąlygų. Veisimosi ir migracijos laikotarpiu teritorijoje šikšnosparnių gausmas yra mažas, fiksuoti tik pavieniai teritorijoje besilaikantys ar užskrendantys maitintis individai, gausiausi stebėjimai buvo gyvenvietėse (Smilgiai, Gelumbišiai, Baraginė) ir prie didesnių vandens telkinių (Smilgių ir Baraginės tvenkiniai). Didelių šikšnosparnių kolonijų neaptikta. Artimiausiai esantis Varnabūdės miško masyvas, kuriame dominuoja intensyviai naudojami ūkiniai medynai, taip pat nepasižymi didele šikšnosparnių gausa. Planuojamo vėjo elektrinių parko teritorijoje nebuvo nustatyta šikšnosparnių intensyviai naudojamų migracinių maršrutų. Veisimosi ir migracijos laikotarpiu nustatytos šikšnosparniams vertingiausios mitybinės buveinės, kur jie buvo stebimi dažniausiai ir gausiausiai, tai PŪV teritorijoje esantys du tvenkiniai – Baraginės ir Smilgių tvenkiniai.

Planuojamo vėjo elektrinių parko teritorija ir jos apylinkės, dėl natūralių ir vertingų buveinių stokos, nėra patraukli daugeliui vėjo elektrinių poveikiui jautrių bei retų paukščių ir šikšnosparnių veisimosi ir migracijų laikotarpiu. Tyrimų metu teritorijoje nebuvo nustatyta gausių vėjo elektrinių poveikiui jautrių paukščių ir šikšnosparnių populiacijų.

Pietryčių kryptimi netoli Žuvinto rezervato teritorijos kitų ūkio subjektų jau yra suplanuoti keli įvairaus dydžio vėjo elektrinių parkai. Didžiausią įtaką paukščiams gali turėti vėjo elektrinių parkai, numatyti įrengti arčiau Žuvinto biosferos rezervato pietrytinėje, pietinėje ir rytinėje pusėse, kur formuojasi didžiausios paukščių sankaupos, yra dideli vandens telkiniai, naudojami paukščių poilsui ir perėjimui. Šiaurinėje pusėje nuo Žuvinto biosferos rezervato teritorijos, kuri yra kertama intensyvaus magistralinio autokelio, ir kur nėra paukščiams patrauklių perėjimo vietų, nėra didelių vandens telkinių ir pelkių masyvų paukščių mitybai ir poilsui, gana didelis paukščių trikdymas intensyviai vykdoma žemės ūkio veikla, o paukščių sankaupos formuojasi tik trumpam laikui nepastoviose, nuo žemės ūkio veiklos priklausomose vietose pavasario sezono metu, galimas PŪV poveikis būtų mažesnis.

Augalija. PŪV teritorija (planuojamoms vėjo elektrinėms numatyti žemės sklypai) šiuo metu naudojama žemės ūkio paskirčiai, auginamos įvairios žemės ūkio kultūros, ganomi gyvuliai.

PŪV sprendiniai (vėjo elektrinės bei jų veiklai skirta inžinerinė infrastruktūra) į Saugomų rūšių informacinėje sistemoje (SRIS) registruotas saugomų augalų rūšių augavietes nepateks ir su jomis nesiribos. PŪV objektams artimiausia saugomo augalo augavietė nuo planuojamos vėjo elektrinės M1 vietos yra už 1,089 km.

Planuojamos vėjo elektrinės ir jų veiklai reikalinga inžinerinė infrastruktūra (privažiavimo keliai ir jų atkarpos, požeminės elektros tiekimo į skirstomuosius tinklus linijos, transformatorių pastotė) į miškų teritorijas (miško žemę) nepateks.

Informacija apie PŪV poveikį materialinėms vertybėms

PŪV teritorijoje statinių ar kitų reikšmingų materialijų vertybių, išskyrus esamą melioracinio drenažo tinklą, elektros tinklus bei esamus rajono ir vietinės reikšmės kelius, nėra.

PŪV teritorijoje esančios melioracijos sistemos ir įrenginiai bus maksimaliai išsaugoti. Pažeistos melioracijos sistemos bus rekonstruojamos ir atstatomos iki buvusios būklės, techninio projektavimo stadijoje parengiant pažeistų ar dėl vykdomų darbų pertvarkomų melioracijos statinių projekto dalį.

Privažiavimo prie vėjo elektrinių keliai bus įrengti arba rekonstruoti taip, kad atitiktų sunkiasvorių transporto priemonių judėjimui keliamus reikalavimus.

Informacija apie PŪV poveikį nekilnojamosioms kultūros vertybėms

Planuojamos vėjo elektrinės ir transformatorinė pastotė nepatenka į kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijas bei kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonas (apsaugos nuo fizinio poveikio pozonį, vizualinės apsaugos pozonį). Artimiausios nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės nuo vėjo elektrinių yra 0,25 km atstumu.

Informacija apie PŪV poveikį visuomenės sveikatai

Artimiausi gyvenamieji pastatai – pavienės sodybos, nuo planuojamų vėjo elektrinių yra 0,354–1,366 km atstumu. Artimiausia gyvenamoji aplinka nuo planuojamos transformatorinės pastotės yra 0,3 km atstumu. Artimiausi visuomeninės paskirties pastatai nuo planuojamų vėjo elektrinių yra už 1,1 km.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	15	29	0

Alternatyvos B atveju, vėjo elektrinės M8, M59, M36.2 nakties metu veiks iki 104,5 dB(A) skleidžiamo triukšmo režimu. Alternatyvų A ir C atvejais, vėjo elektrinės M8, M59, M36.2 nakties metu veiks iki 104 dB(A) skleidžiamo triukšmo režimu.

Atlikus planuojamų vėjo elektrinių skleidžiamo triukšmo sklaidos modeliavimą nustatyta, kad alternatyvos A atveju vėjo elektrinių skleidžiamo triukšmo vertė ties gyvenamąja aplinka siektų iki 44,8 dBA, alternatyvos B atveju – iki 44,7 dBA, alternatyvos C atveju – iki 44,8 dBA.

PŪV teritorijoje jau yra suplanuotas 6 vėjo elektrinių parkas. Vėjo elektrinė I35 sutampa su UAB „Bionalis“ suplanuota vėjo elektrine Nr.6. Atlikus planuojamų vėjo elektrinių ir PŪV teritorijoje suplanuotų vėjo elektrinių skleidžiamo triukšmo sklaidos modeliavimą nustatyta, kad alternatyvos A atveju vėjo elektrinių skleidžiamo triukšmo vertė ties gyvenamąja aplinka siektų iki 45,4 dBA, alternatyvos B atveju – iki 45 dBA, alternatyvos C atveju – iki 45,4 dBA. Atsižvelgiant į gautus rezultatus, papildoma akustinio triukšmo mažinimo priemonė turi būti taikoma ir vėjo elektrinei M31. Pritaikius poveikio mažinimo priemones, alternatyvos A atveju vėjo elektrinių skleidžiamo triukšmo vertė ties gyvenamąja aplinka siektų iki 44,8 dBA, alternatyvos B atveju – iki 44,7 dBA, alternatyvos C atveju – iki 44,8 dBA.

Atlikus planuojamų vėjo elektrinių šešėlių mirgėjimo modeliavimą nustatyta, kad alternatyvos A atveju šešėlių trukmė artimiausiose gyvenamosiose teritorijose siektų iki 484 val. ir 6 min per metus, alternatyvos B atveju – iki 536 val. ir 20 min per metus, alternatyvos C atveju – iki 526 val. ir 37 min per metus. Atsižvelgiant į tai, visose planuojamose vėjo elektrinėse bus įdiegta šešėlių mirgėjimo poveikį mažinanti priemonė „angl., anti-flickering system“. Pritaikius poveikio mažinimo priemones, besisukančių vėjo elektrinių menčių sukuriama šešėlių mirgėjimo trukmė gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų aplinkoje neviršytų 30 val. / metus ribinės vertės visų nagrinėtų PŪV techninių alternatyvų atvejais.

Informacija apie PŪV riziką dėl ekstremaliųjų įvykių ir situacijų

Saugus atstumas nuo vėjo elektrinės iki gyvenamosios teritorijos, viešųjų vietovių (valstybinių kelių, geležinkelių ir kt.) turi būti ne mažesnis kaip VE aukštis iki vertikalioje pozicijoje esančios mentės galo pridedant dar 10 % bendro ilgio. Planuojamų vėjo elektrinių maksimalus aukštis su pakelta mente (alternatyvos C atveju) siektų 252 m, taigi įvertinant reikiamą saugos koeficientą (vėjo elektrinės aukštis iki vertikalioje pozicijoje esančios mentės galo pridedant dar 10 % bendro ilgio) saugus atstumas iki pastato vėjo elektrinės griūties atveju sudarytų apie 277,2 m. Nei vienas gyvenamosios paskirties pastatas nepatektų į vėjo elektrinių galimos griūties rizikos zoną. Planuojamos vėjo elektrinės nuo artimiausios gyvenamosios ar visuomeninės paskirties teritorijų būtų už daugiau nei 354 m.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapiu, patvirtintu Lietuvos kariuomenės vado 2016-02-15 įsakymu Nr. V – 217 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapio patvirtinimo“, planuojamos vėjo elektrinės nepatenka į teritorijas, kuriose vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami ar kuriose vėjo elektrinių statybos vietos būtų derinamos su sąlyga

9.10. Galimi taršos šaltiniai

Cheminė tarša. PŪV metu cheminė taršos šaltinių nėra.

Fizikinė tarša. PŪV metu vėjo elektrinė yra šių fizikinės taršos rūšių šaltinis: triukšmo ir šešėliavimo (plačiau žr. tolimesniuose skyriuose).

Biologinė tarša. PŪV metu biologinė taršos šaltinių nėra.

9.11. Triukšmas

Uždarnosios akcinės bendrovės „Sweco Lietuva“ parengtoje triukšmo vertinimo ataskaitoje yra įvertintas triukšmo poveikis aplinkinėms teritorijoms.

3 lentelė. Sumodeliuotas suminio ekvivalentinis triukšmo lygis ties planuojamų 44 VE ir greta planuojamo VE parko artimiausia gyvenamąja aplinka pritaikius priemones

Kodas	Gyvenamoji aplinka/Adresas	VE skleidžiamo triukšmo vertė L_{Aeq} , dBA ties gyvenamąja aplinka		
		Alternatyva A	Alternatyva B	Alternatyva C
1	Aukštoji 11, 69477 Aukštoji	42,1	41,5	42

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	16	29	0

Kodas	Gyvenamoji aplinka/Adresas	VE skleidžiamo triukšmo vertė L_{Aeq} , dBA ties gyvenamąja aplinka		
		Alternatyva A	Alternatyva B	Alternatyva C
2	Bajarskai 2, 69102 Bajarskai	44,5	44,7	44,6
3	Bajarskai 3, 69102 Bajarskai	43,5	43,4	43,5
4	Bankava 1, 69102 Bankava*	41	40,7	41,1
5	Bankava 2, 69102 Bankava	39,9	39,5	39,9
6	Dambuvka 2, 69100 Dambuvka	43,7	43,2	43,7
7	Dambuvka 3, 69100 Dambuvka	42,8	42,4	42,8
8	Geležiniai 2, 69490 Geležiniai	39,4	38,9	39,5
9	Gelumbiškiai 2, 69477 Gelumbiškiai	41,6	41,1	41,6
10	Grabava 1, 69100 Grabava	42,2	41,8	42,3
11	Grabava 4, 69100 Grabava	44,8	44,4	44,8
12	Kancava 2, 69103 Kancava	42,4	41,9	42,4
13	Karklų g. 10, 69101 Gudinė	43	42,6	43,1
14	Karklų g. 16, 69101 Gudinė	41,4	40,9	41,5
15	Karklų g. 17, 69101 Gudinė	42,5	42	42,6
16	Karklų g. 24, 69101 Gudinė	41,4	40,9	41,4
17	Karklų g. 31, 69101 Gudinė	40,8	40,3	40,9
18	Kižiai 3, 69490 Kižiai	42,6	42,2	42,6
19	Lapiškiai 7, 68105 Lapiškiai	42,4	41,9	42,4
20	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Topeliškių k.	44	43,5	44
21	Medeliškių g. 33, 69492 Trakiškiai*	38,9	38,3	38,9
22	Medeliškių g. 35, 69492 Trakiškiai	39,3	38,8	39,4
23	Medeliškių g. 57, 69101 Kuktai	40,9	40,4	40,9
24	Pagelumbiškis 8, 69477 Pagelumbiškis*	42,5	42	42,4
25	Patilčiai 10, 69102 Patilčiai	40,9	40,9	41
26	Patilčiai 9, 69102 Patilčiai	41,4	41,2	41,4
27	Raišupelio g. 14, 69101 Gudinė	44	44,2	44,1
28	Raišupis 10, 69478 Raišupis	42	41,6	42,1
29	Raišupis 9, 69478 Raišupis	42,2	41,8	42,2
30	Trakiškių g. 32, 69492 Trakiškiai	41,5	40,9	41,4

DOKUMENTO ŽYMUO

2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR

LAPAS

17

LAPŲ

29

LAIDA

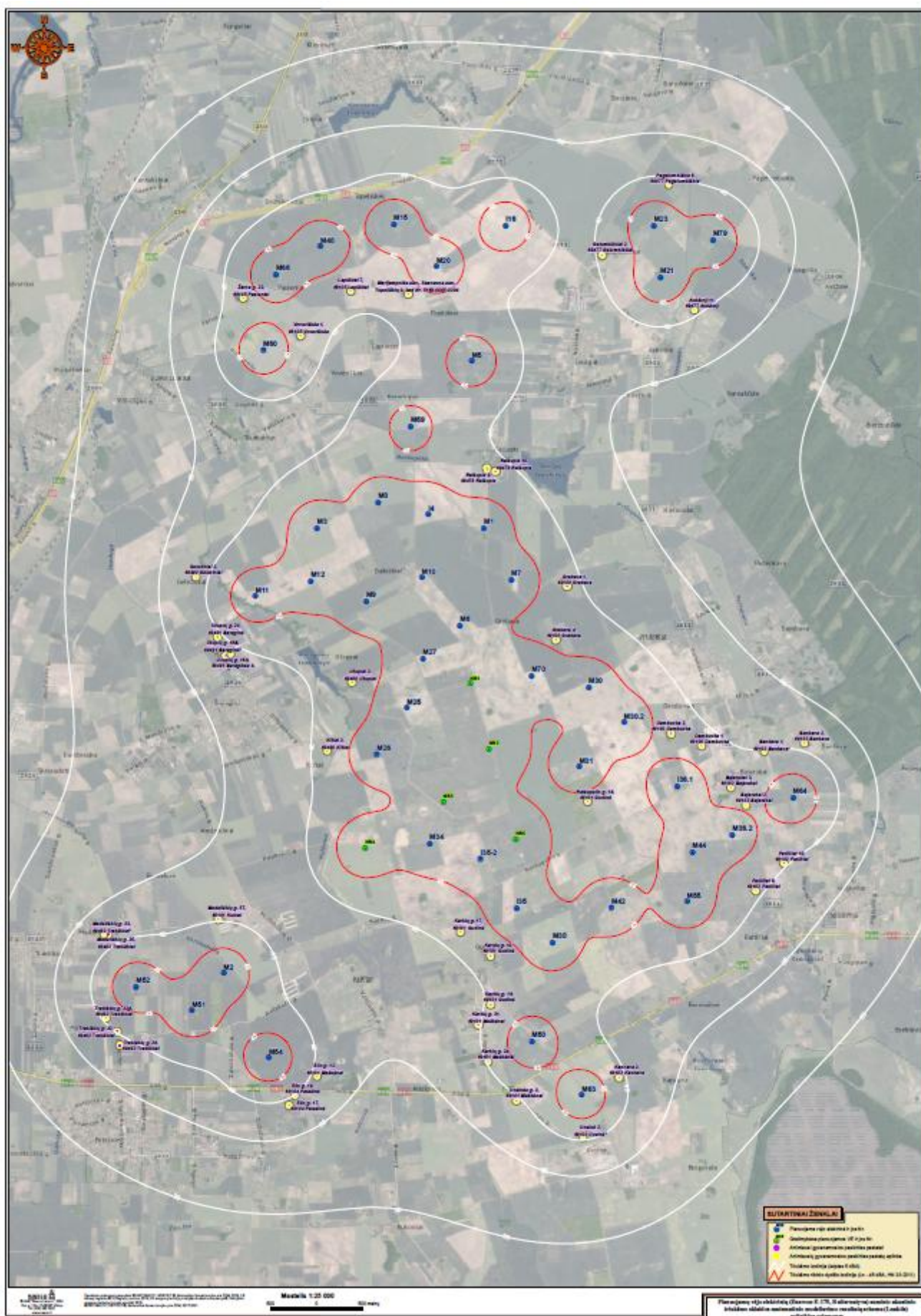
0

Kodas	Gyvenamoji aplinka/Adresas	VE skleidžiamo triukšmo vertė L_{Aeq} , dBA ties gyvenamąja aplinka		
		Alternatyva A	Alternatyva B	Alternatyva C
31	Trakiškių g. 32A, 69492 Trakiškiai	42	41,5	42
32	Trakiškių g. 36, 69492 Trakiškiai	39,9	39,3	39,9
33	Uosinė 2, 69103 Uosinė*	41,7	41,2	41,7
34	Uosinės g. 3, 69101 Meškėnai	40,6	40,1	40,6
35	Užupių 3, 69490 Užupiai	43,4	42,9	43,5
36	Užupių g. 16A, 69491 Baraginė	39,5	39	39,6
37	Užupių g. 16B, 69491 Baraginė	39,8	39,3	39,9
38	Užupių g. 20, 69491 Baraginė	40,4	39,9	40,5
39	Voveriškės 1, 68105 Voveriškės	43,6	43,1	43,6
40	Šilo g. 12, 69101 Meškėnai	40,2	39,7	40,2
41	Šilo g. 17, 69104 Patašinė	40,2	39,6	40,2
42	Šilo g. 19, 69104 Patašinė	41,2	40,6	41,1
43	Žaros g. 22, 68105 Pasieniai	43,7	43,2	43,6

* - gyvenamos paskirties sklypai be pastatų ar su neregistruotais gyv. pastatais.

Atlikus planuojamų VE ir greta planuojamo VE parko suminį skleidžiamo triukšmo sklaidos modeliavimą nustatyta, kad pritaikius triukšmo mažinimo priemonę VE M31, į planuojamų VE sukeliama didesnę kaip 45 dBA triukšmo sklaidos zoną visų PŪV alternatyvų atvejais gyvenamosios aplinkos nepateks. VE M31 turi būti naudojama tik apribojus jos veiklos režimą nakties metu. VE skleidžiamo triukšmo lygis nakties metu PŪV alternatyvos A atveju būtų sumažintas iki 104 dBA, alternatyvos B atveju – iki 104,5 dBA, alternatyvos C atveju – iki 104 dBA.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	18	29	0

2 pav. Planuojamų vėjo elektrinių (Enercon E-175, B alternatyva) suminio akustinio triukšmo sklaidos matematinio modeliavimo rezultatų schema (Lnaktis) pritaikius priemones

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	20	29	0

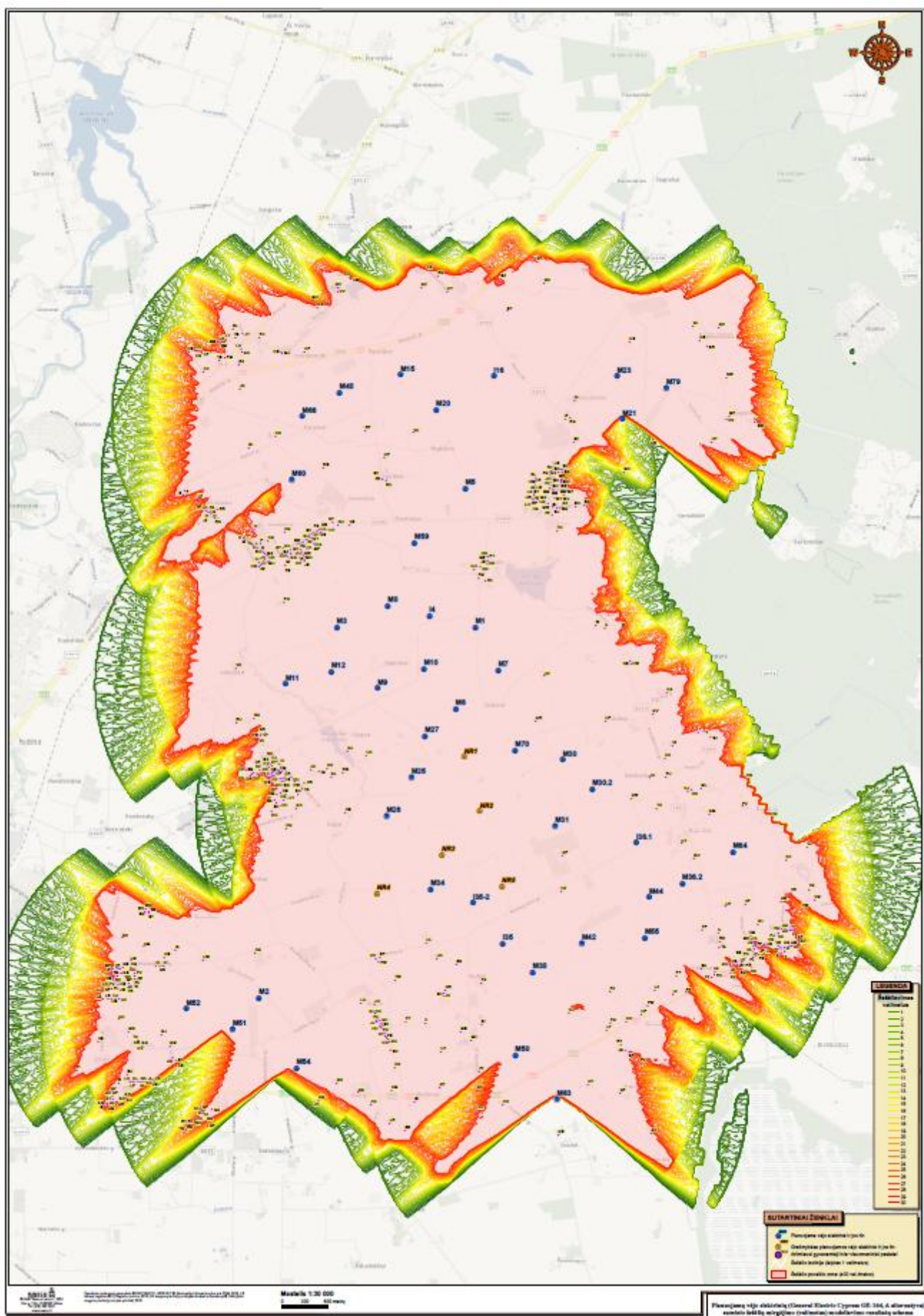
DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	21	29	0

9.12. Šešėliavimas

Uždarnosios akcinės bendrovės „Sweco Lietuva“ parengtoje šešėliavimo vertinimo ataskaitoje yra įvertintas šešėliavimo poveikis aplinkinėms teritorijoms.

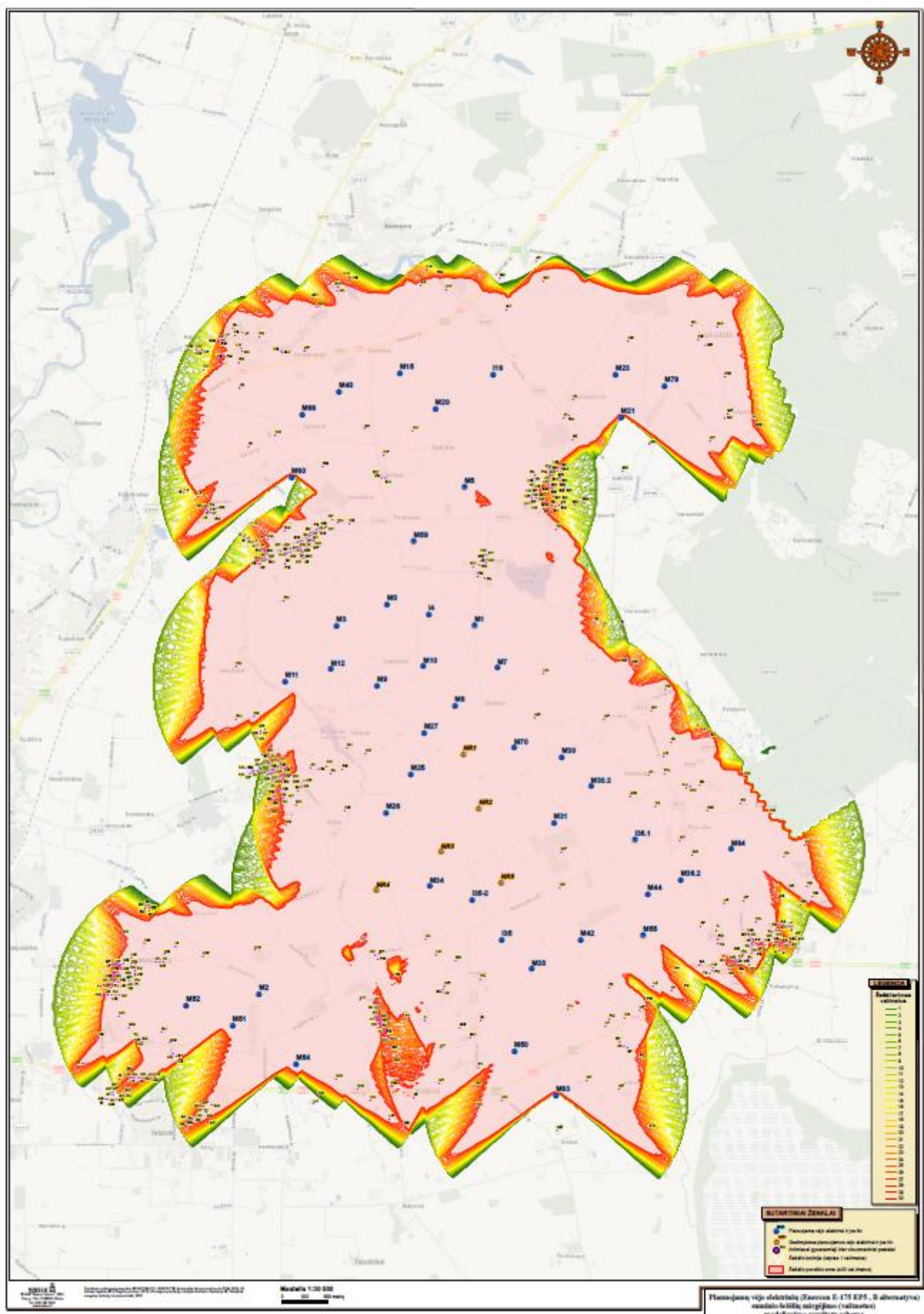
Planuojamų VE sukeliama šešėlių mirgėjimo modeliavimas atliktas kompiuterine programa WindPRO (4.0 versija). WindPRO modelis, remiantis įvesties duomenimis, apskaičiuoja vienos ar keleto VE generuojamą šešėlių mirgėjimo plotą, pasirenkant laiko intervalą: minutes per dieną; valandas per metus; dienas per metus. Taip pat nurodžius šešėliavimui jautrias vietas (angl. *shadow receptor*), nustatomas šešėlių mirgėjimo poveikis jose. Skaičiavimai pagrįsti Vokietijos metodinėmis rekomendacijomis, vertinant šešėlių mirgėjimo poveikį.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	22	29	0

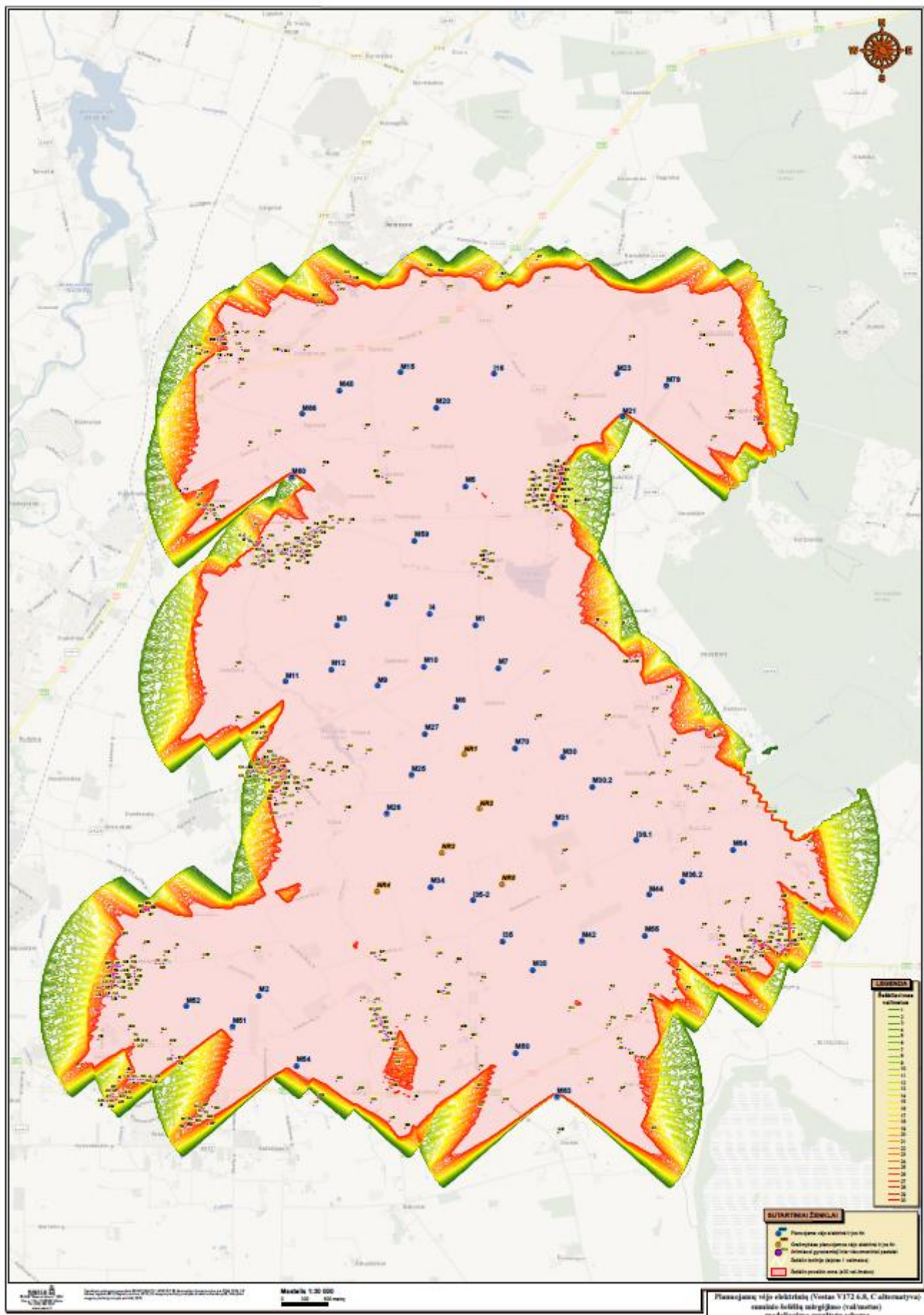
4 pav. Planuojamų vėjo elektrinių (General Electric Cypress GE-164, A alternatyva) suminio šešėlių mirgėjimo (val/metu s) modeliavimo rezultatų schema

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
	23	29	0

5 pav. Planuojamų vėjo elektrinių (Enercon E-175 EP5, B alternatyva) suminio šešėlių mirgėjimo (val/metus) modeliavimo rezultatų schema

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
	24	29	0

6 pav. Planuojamų vėjo elektrinių (Vestas V172 6.8, C alternatyva) suminio šešėlių mirgėjimo (val/metus) modeliavimo rezultatų schema

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
	25	29	0

Atlikus planuojamų 44 VE ir gretimo 5 VE parko suminį šešėliavimo modeliavimą nustatyta, kad įdiegus šešėliavimo poveikį mažinančią priemonę visose planuojamose VE suminio modeliavimo su „anti-flickering system“ 6 gyvenamosios aplinkos patenka į padidinto neigiamo poveikio zoną (kai patiriamo šešėlių mirgėjimo trukmė ilgesnė nei 30 val./metus). Pažymėtina, jog UAB „Naudingas vėjas“ planuojamoms VE visų alternatyvų atveju yra taikomos priemonės ir planuojamų VE šešėliavimo poveikis nenumatomas, tačiau šį poveikį sukuria kito ūkio subjekto jau suplanuotos 5 VE. Atsižvelgiant į suminio modeliavimo rezultatus minėtoms suplanuotoms 5 VE rekomenduojama įdiegti šešėlių mirgėjimo poveikį mažinančią priemonę „angl., anti-flickering system“. Ši priemonė užtikrina, kad specialių sensorių ir programinės įrangos dėka būtų kontroliuojamas VE rotorius sukimosi greitis ir menčių sukeltas šešėlių mirgėjimas gyvenamuosiuose pastatuose neviršytų 30 val./metus.

9.13. Atliekos

PŪV metu pavojingų, radioaktyvių žaliavų ir/ar cheminių medžiagų bei preparatų (mišinių) naudoti nenumatoma. Nedideli kiekiai metalo ir mišrių statybinių atliekų gali susidaryti numatomų vėjo elektrinių pamatų statybos metu. Šios atliekos bus komplektuojamos į specialius kontenerius ir pagal sutartis su atliekų tvarkytojais išvežamos tolimesniam tvarkymui. Pasibaigus vėjo elektrinių eksploatacijos laikotarpiui ir ūkinės veiklos vykdytoji nusprendus veiklą nutraukti, elektrinė bus demontuota ir išvežta iš teritorijos, o susidariusios atliekos utilizuotos pagal *Atliekų tvarkymo taisyklių* ir *Statybinių atliekų tvarkymo taisyklių* reikalavimus.

9.14. Aprūpinimas vandeniu ir nuotekų tvarkymas

PŪV metu vanduo nenaudojamas. Lietaus nuotekos nuo vėjo elektrinės, jos aptarnavimo aikštelės ir kelių nuvedamos atviruoju būdu į pakelės griovius arba natūraliai filtruosis į gruntą.

9.15. Poveikį aplinkai mažinančios priemonės

Poveikį aplinkai mažinančios priemonės aprašomos 9.4 skyriuje.

9.16. Atitiktis visuomenės sveikatos saugos teisės aktų reikalavimams

Pagal *Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo* 49 straipsnio 9 dalį, vėjo elektrinės turi būti įrengtos taip, kad trumpiausias atstumas nuo vėjo elektrinės stiebo centrinės ašies iki sodo namų, gyvenamosios, viešbučių, kultūros paskirties pastatų, bendrojo ugdymo, profesinių, aukštųjų mokyklų, vaikų darželių, lopšelių, mokslo paskirties pastatų, skirtų švietimo reikmėms, kitų mokslo paskirties pastatų, skirtų neformaliajam švietimui, poilsio, gydymo, sporto ir religinės paskirties pastatų, specialiosios paskirties pastatų, susijusių su apgyvendinimu (kareivinių pastatų, laisvės atėmimo vietų įstaigų), nurodytos paskirties patalpų kitos paskirties statiniuose, rekreacinių teritorijų būtų ne mažesnis, negu vėjo elektrinės stiebo aukštis metrais, padaugintas iš 4.

Pagal *STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“* 4.8. p., vėjo elektrinės bokšto ar stiebo aukštis vertinamas neįskaiciuojant vėjo elektrinės gondolos.

PŪV vieta yra išsidėsčiusi atokiau nuo urbanizuotų teritorijų, artimiausi gyvenamieji pastatai – pavienės sodybos, nuo planuojamų vėjo elektrinių yra 0,354–1,366 km atstumu. Artimiausi visuomeninės paskirties pastatai nuo planuojamų vėjo elektrinių yra už 1,1 km.

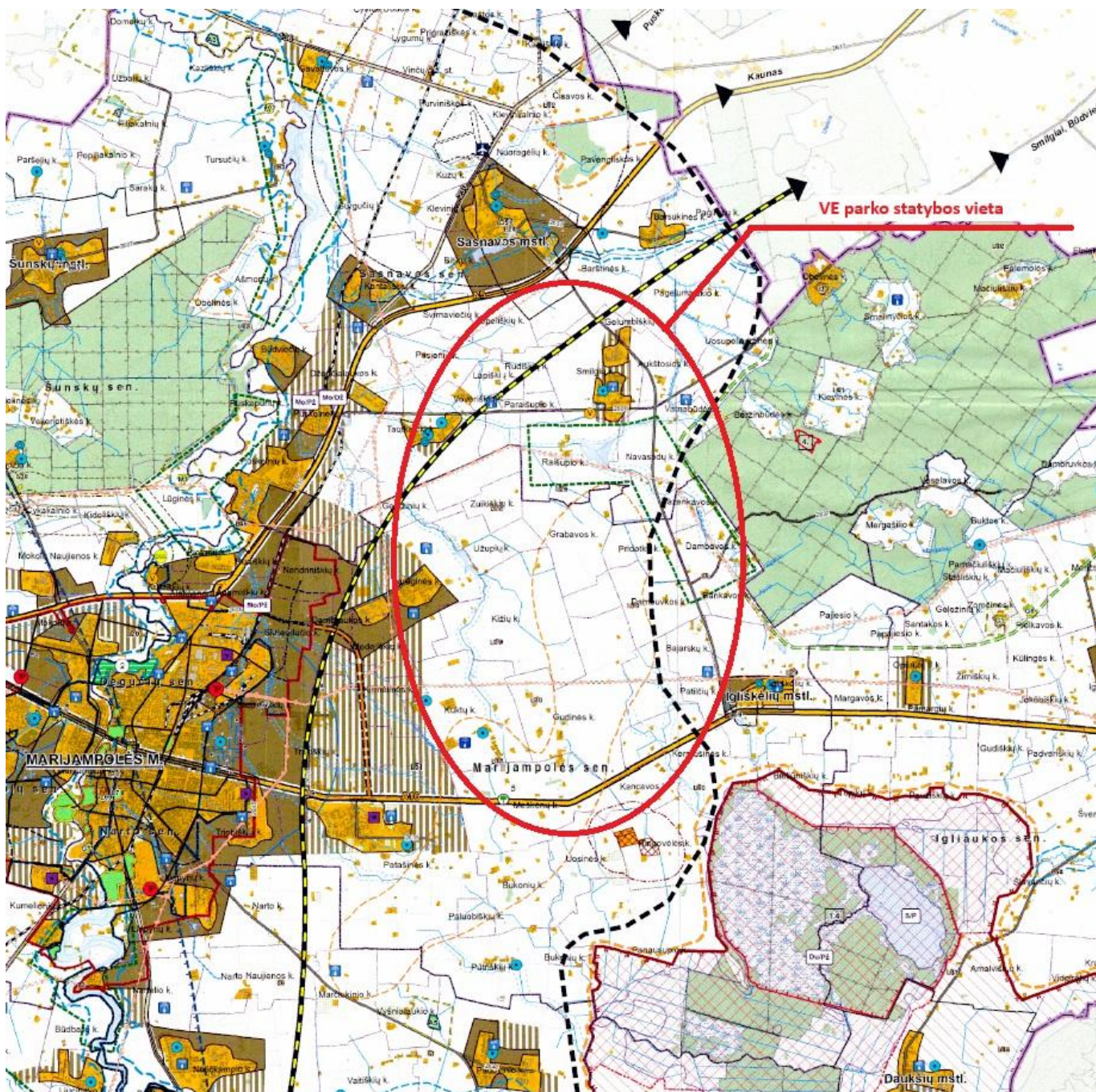
9.17. Sanitarinė apsaugos zona

Pagal *Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo* 50 straipsnio nuostatas, vėjo elektrinėms sanitarinė apsaugos zona nenustatoma.

Tačiau pagal *Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo* 49 straipsnio nuostatas, teritorija, esanti aplink planuojamą vėjo elektrinę jos stiebo aukščio ribose (arba teritorija, kurioje nebus užtikrinta atitiktis visuomenės sveikatos saugos reikalavimams, jeigu tokia teritorija yra didesnė, negu vienas vėjo elektrinės stiebo aukštis aplink planuojamą elektrinę), yra laikoma teritorija su statybos apribojimais.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	26	29	0

10. TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAI

3 pav. Ištrauka iš teritorijų planavimo dokumento pagrindinio brėžinio su pažymėta statybos vieta (tikslią VE vietą žiūrėti brėžinio B-02 priede)

Projektinių pasiūlymų sprendiniai neprieštarauja Marijampolės rajono savivaldybės bendrojo plano sprendiniams.

Nuoroda į Marijampolės rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą:

<https://tpdr.planuojustatau.lt/tpdr-ext/tpd?id=202980875>

DOKUMENTO ŽYMUO

2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR

LAPAS

27

LAPŲ

29

LAIDA

0

11. KITI DUOMENYS, ATSIŽVELGIANT Į STATINIO SPECIFIKĄ IR NUSTATYTUS SPECIALIUOSIUS REIKALAVIMUS

11.1. Vėjo elektrinės ženklėjimas dienos ženklais ir žiburiais

Vėjo elektrinės ženklėjamos dienos ir nakties ženklais pagal *Kliūčių ženklėjimo tvarkos aprašo IX skyriaus* reikalavimus. Žiburiai turi būti suderinami su naktinio matymo akiniais (NVG) Žr. brėžinį Nr. 2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_B-02.

Pagal Kliūčių ženklėjimo tvarkos aprašo priedą Nr. 8:

2. Kliūtys, ženklėjamos su NVG suderinamais mirksinčiais žiburiais:

2.1. Papildomai spinduliuojamos bangos ilgis: nuo 800 iki 900 nm.;

2.2. Šviesos intensyvumas: mažiausias aukščiausio žybsnio intensyvumas 246 mW/sr;

2.3. Spinduliavimas horizontalioje plokštumoje: 360 laipsnių;

2.4. Spinduliavimas vertikalioje plokštumoje:

2.4.1. mažiausias spinduliavimo intensyvumas – 600 mW/sr tarp +30 ir -15 laipsnių;

2.4.2. leidžiamas iki 50 % spinduliavimo intensyvumo sumažėjimas sektoriuje tarp +25 ir +30 laipsnių bei sektoriuje tarp -10 iki -15 laipsnių;

2.5. Mirksėjimo dažnis: ne mažiau 30 žybsnių per minutę;

2.6. Visi kliūčių grupės žiburiai turi būti sinchronizuoti tarpusavyje.

Vėjo elektrinės rotoriaus gondola ir viršutinė bokšto dalis, sudaranti ne mažiau kaip 2/3 bokšto aukščio, turi būti baltos spalvos. Rekomenduojami baltos spalvos kodai: RAL 9003, RAL 9010, RAL 9016, RAL 9018, RAL 7035 (alternatyva baltai spalvai ženklėjant vėjo elektrines). Tikslus baltos spalvos kodas pagal RAL paletę nustatomas užsakymo metu iš gamintojo siūlomų atspalvių, o užsakymas vykdomas po statybą leidžiančio dokumento gavimo.

Vėjo elektrinės rotoriaus sparnuotė ženklėjama pagal *Kliūčių ženklėjimo tvarkos aprašo 11 priede* pateiktą pavyzdį. Vėjo elektrinės rotoriaus mentės iš abiejų pusių turi būti ženklėjamos pakaitomis, eilės tvarka išdėstytomis dviem raudonomis ir viena balta skersinėmis juostomis, kurių kiekvienos plotis yra 6 m. Kiekvienos mentės galas visada yra pradedamas žymėti raudonos spalvos juosta. Jeigu bendras trijų žymėjimo juostų plotis (18 m) yra didesnis negu 40 % visos mentės ilgio, vidinė raudona žymėjimo juosta yra nenaudojama. Rekomenduojami raudonos spalvos kodai: RAL 3020, RAL 3024, RAL 3026.

Ant vėjo elektrinės gondolos turi būti įrengti 2 vidutinio intensyvumo B tipo raudonos spalvos žiburių komplektai, kad sugedus vienam veiktų kitas. Žiburiai įrengiami taip, kad neužstotų vienas kito skleidžiamo šviesos srauto ir, kad juos matytų visomis kryptimis artėjančių orlaivių pilotai. Tarpiniame lygyje, kuris yra pusė bokšto aukščio, turi būti įrengti 3 žemo intensyvumo E tipo žiburiai (aplink bokštą kas 120°). Žiburiai ant gondolos ir tarpiniame lygyje turi mirksėti vienu metu.

UAB „Naudingas vėjas“ vėjo elektrinių grupė sudaryta iš grupės elektrinių, kurios ženklėjamos vienodai. Visų vėjo elektrinių žiburiai turi mirksėti vienu metu (jei naudojami mirksintys žiburiai).

Žiburiai kontroliuojami nuolat automatinės kontrolės priemonėmis. Žiburiai turi būti automatiškai įjungiami tamsiu paros metu (nuo saulėlydžio iki saulėtekio), taip pat šviesiu paros metu, prasto matomumo sąlygomis. Sugedus žiburių automatiniam įjungimui, turi būti numatyta galimybė įjungti juos rankiniu būdu. Žiburių gedimai taisomi nedelsiant. Žiburiams rezervinio elektros energijos maitinimo šaltinis yra būtinas. Už žiburių įjungimą, išjungimą ir priežiūrą atsako vėjo elektrinių savininkas (valdytojas).

Prieš pradedant vėjo elektrinių (VE) montavimo darbus apie VE statybos darbų pradžią (prieš pradedant VE montavimą) būtina raštu informuoti VŠĮ Transporto kompetencijų agentūrą (Agentūrą), nurodant šiuos duomenis apie naujai atsirandančias kliūtis aviacijai:

- sklypo adresas ir jo unikalus arba kadastro Nr.;
- VE centro koordinatės (LKS arba WGS);
- VE pamato paviršiaus absoliutinė altitudė, m (± 0.000);
- VE aukštis kartu su sparnuote jos aukščiausioje taške, m;
- VE absoliutus aukštis kartu su sparnuote jos aukščiausioje taške (altitudė), m;
- VE baltos spalvos RAL kodą (tikslus RAL nustatomas užsakymo metu iš gamintojo siūlomų spalvų, o užsakymas vykdomas po statybą leidžiančio dokumento gavimo).

Aukščiai ir altitudės turi būti pateikiami bent 0,1 metro tikslumu.

Apie VE montavimo darbų užbaigimą taip pat reikia pranešti Agentūrai. Aukščiau nurodytų duomenų apie VE statybos pradžią kartoti nebūtina, nebent šie duomenys keitėsi arba jau yra gauti tikslesni, realūs (pvz. pagal išpildomasias nuotraukas). Pranešant apie VE statybos (montavimo) darbų užbaigimą, reikia

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	28	29	0

pateikti (patvirtinti) informaciją apie signalinių žiburių sistemos veikimą. Jeigu žiburiai dar nėra pajungti (neveikia) – nurodyti, kada planuojama tai atlikti preliminariai, tačiau – kiek įmanoma tiksliau.

DOKUMENTO ŽYMUO	LAPAS	LAPŲ	LAIDA
2024-72-04-VE10_M59-XX-PP-BD_BAR	29	29	0

BRĚŽINIAI

